

*Burn-out bij Vlaamse journalisten: een bom onder de redacties
Vaak gestelde vragen over het nieuwe fiscaal statuut auteursrechten
Directies en personeel botsen rond uitweg mediacrisis
De VVJ in 2008/2009
En Tom Peeters ergert zich aan zijn cynisme*

BELGIE-BELGIQUE

PB - PP

1099 Brussel X

B - 11

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

26 februari 2009 – nummer 122 – verschijnt maandelijks – v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

UIT DE VVJ

Onder druk 3

ACTUEEL

De mediacrisis, een stand van zaken 4

Bij Belga moet er langer worden gewerkt 5

Nieuwe fiscaliteit auteursrechten: een vergiftigd geschenk 5

SCHEEF BEKEKEN

5

SERVICE

De VVJ/AVBB in 2008/2009 6-7-8

Uit de interne VVJ-keuken 8

Het nieuwe fiscaal regime voor auteursrechten in FAQ 14-15

Laatste oproep Vlaamse Foto- en Filmprijs 20

ONDERZOEK

Journalisten kwetsbaar voor burn-out 9-10-11-12

MENS ACHTER HET NIEUWS

Marij Wyers zoekt het in Nederlands-Limburg 13

FORUM

16

RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK

17

BOEKEN

18

DE DEADLINE VOORBIJ

Tom Peeters (*De Tijd*) ergert zich aan zijn cynisme 19

Fotojournalisten klagen de stiefmoederlijke behandeling van hun stiel door steeds meer redactieverantwoordelijken aan. Het kader voor de protestactie was de algemene ledenvergadering van de VVJ en AVBB op 14 februari 2009. De VVJ roept alle redacteuren op om niet in te gaan op de vraag van chiefs om foto's te maken, dit tot een ernstig debat is gevoerd over de kwaliteit van het nieuws en het lot van individuele betrokkenen. (Foto Johan Van Cutsem)

De Journalist

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Poot Printers
Industrialaan 12
Zone maalbeek
1702 Groot-Bijgaarden
Tel. 02 467 30 30
Fax 02 463 58 30
www.pootprinters.be

VLAAMSE
VERENIGING VAN
JOURNALISTEN

Lid van de Unie van Uitgevers
van de Periodieke Pers

Uit de VVJ

VERANTWOORDELIJKHEID OPNEMEN

De sociale onderhandelingen over de aangekondigde saneringen in de Vlaamse mediahuizen verlopen in een zenuwachtige sfeer. Voor de werkgevers en hoofdredacteurs - die systematisch aan de directiezijde van de tafel terug te vinden zijn - gaat het allemaal veel te traag. Meer en meer krijgen de personeelsdelegaties te horen dat ze "onverantwoord" bezig zijn. Want de economische cijfers spreken toch voor zich? In alle bedrijfssectoren sneuvelen jobs bij bosjes, waarom op redactievloeren dan niet? Waarop dan nog de klassieke chantage volgt dat als journalistenbond en vakbonden niet snel hun verzet laten varen, de slachting onder het personeel nog veel groter zal zijn en het faillissement dreigt...

Het is maar de vraag waar de grootste verantwoordelijkheid ligt voor de crisis die ons momenteel overkomt. Dat lijkt ons in alle bescheidenheid niét bij de journalisten te zijn. Van de twee grote inkomstenbronnen die de media hebben, is de markt van de nieuwsconsumenten de enige die stand houdt. Precies door de inspanningen van journalisten en redactiemedewerkers. Als de VVJ dus blijft hameren op de premisse van behoud van kwaliteit, dan is dat precies om tenminste die lezers, kijkers, luisteraars en surfers niet kwijt te spelen. Mogelijk zijn die nieuwsconsumenten zelfs nog bereid om wat extra te betalen voor deze informatie met kwaliteitswaarde. In dat opzicht - behoud van de kwaliteit van het nieuws - kan met het personeel echt niet verder worden gemorst. Meer: dan is elk ontslag van een journalist er eigenlijk een te veel.

Dat belet vanzelfsprekend niet dat er over heel wat kan worden gepraat. Over een moderne invulling van functies bijvoorbeeld, in zoverre dat door nieuwe technologieën wordt mogelijk gemaakt. Dat er op redacties meer en meer met *layoutdriven* systemen wordt gewerkt, is daar al een uiting van. Ook over aanpassingen van de werktijden aan het ritme van de nieuwe media kan overleg worden gepleegd. Zolang dat ten minste niet leidt tot een verdere verhoging van de werkdruk. Het Gentse onderzoek over burnout bij journalisten, dat in dit nummer wordt vrijgegeven, bevestigt wetenschappelijk dat de rekker vandaag echt wel op zijn strakst gespannen staat. Of is het ook weer "onverantwoord" om daarop te wijzen?

Het wordt hoog tijd dat de bedrijfsverantwoordelijken van de mediahuizen ook eens op zoek gaan naar hun eigen verantwoordelijkheden in de crisis. Bij voorbeeld omdat ze als ceo nalieten om tijdig de goede businessmodellen te ontwikkelen die hun media konden toelaten te overleven. Onbegrijpelijk toch, hoe laat de Vlaamse persuitgevers het internet hebben ontdekt - of ligt de verklaring simpelweg in de primaire focus op een pas verworven drukkerij die maximaal moest renderen? En wat met de eigenaars en aandeelhouders die in het verleden royale bedrijfswinsten incasseerden in plaats van ze te reserveren en te besteden aan de ontwikkeling van nieuwe projecten? Gelukkig steekt de Vlaamse overheid een hand uit, en toont ze zich bereid de nodige reconversiesteun te voorzien. Het zou Van Thillo, Missorten & Co. sieren dat aanbod niet langer hautain af te wijzen.

Pol Deltour

MOEIZAME ONDERHANDELINGEN OVER SANERINGEN

Pol Deltour

In diverse mediahuizen vinden woelige sociale onderhandelingen plaats over de wijze waarop directies menen te moeten saneren in de strijd tegen de crisis. Een stand van zaken.

Corelio/De Standaard-Het Nieuwsblad. De directie zoekt met onder meer een collectief ontslag van 60 mensen (op +/- 1.000) naar een compensatie voor de geraamde 10 miljoen euro kostenstijgingen in 2009. 15 journalisten worden geïdiseerd - 11 redacteuren en 4 layouters - en verder 20 arbeiders en 25 bedienden. Zoals andere persbedrijven zet Corelio zwaar in op *layoutdriven* redactiewerk, wat toelaat een tiental functies van opmaker te schrappen. De directie wil al een tijdje de informatie- en consultatieronde, die aan het begin komt van elk collectief ontslag, afronden. Maar dat ziet de personeelsdelegatie niet zitten zolang een paar knelpunten niet zijn opgelost en niet alle nodige informatie op tafel is gekomen om de gepaste tegenvoorstellen voor de ontslagen te formuleren.

De Persgroep/De Morgen. Het personeel legde daar op 17 februari een uitgekend alternatief besparingsplan voor, waarmee dezelfde som van 3 miljoen euro kan worden bespaard als De Persgroep beoogt met het collectief ontslag van 26 redactieleden. Het succesvolle Solidariteitsfeest dat de redactie op 20 februari organiseerde, was een nieuw en sterk signaal in de richting van persbaas Van Thillo dat hij met de ontmanteling van *De Morgen* onherstelbare schade dreigt toe te brengen aan de kwaliteit en het pluralisme van de Vlaamse pers. Hoofdredacteur Klaus Van Isacker nam intussen ontslag als directievertegenwoordiger bij de onderhandelingen; zijn plaats werd ingenomen door Persgroep-topmanager Rudy Bertels.

VTM. Het door de directie voorziene aantal ontslagen is er teruggebracht van 25 naar 23. Op de redactie van de nieuwsdienst sneuvelt maar één journalist, maar het is wel Luc De Smet: 55, vtm-strijder van het eerste uur, iemand met een eigen gedacht, actief ook in VVJ en vakbond. En dus op ramkoers geraakt met directeur informatie Eric Goens.

Sanoma/Milo. Bij het opdoeken van *Milo* - enkel omdat de

reclame-inkomsten tegenvielen - verklaarde Sanoma-ceo Aimé Van Hecke nog plechtig dat voor alle medewerkers een oplossing binnen het bedrijf zou worden gezocht. Dat blijkt fameus tegen te vallen: de voorstellen die het bedrijf aan de ex-*Milo*-journalisten doet, zijn zodanig ondermaats dat mogelijk tien (vooral oudere) medewerkers toch op straat komen staan.

Rossel/Le Soir. Kort na de Vlaamse mediahuizen kondigden ook de Franstalige min of meer drastische saneringsplannen aan. Zo wil Rossel, uitgever van *Le Soir*, 6 miljoen besparen en 52 mensen zien vertrekken. De directie wil tegelijk de journalistenbarema's herzien. De redactie van *Le Soir* diende daags na de bekendmaking van het plan alvast een stakingsaanzegging in.

Roularta/Le Vif. De storm na het ontslag van 4 (van de 13) journalisten van *Le Vif* is begin februari enigszins gaan liggen. Op een hondsbrutale wijze werden hoofdredactrice Dorothee Klein, Pascale Gruber, Elisabeth Mertens en Isabelle Philippon aan de deur gezet wegens zogenaamde "onverenigbare meningsverschillen met de rest van de redactie". Die redactie ging vijf dagen in staking tegen Roularta-uitgeefdirecteur Amid Faljaoui, en sleepte uiteindelijk verdedigbare afscheidsregelingen voor de vier slachtoffers uit de brand.

Vlaamse Staten-generaal voor de Media. Deze vindt plaats op donderdag 19 maart (in plaats van 5 maart zoals eerder gepland). Gedurende een halve dag zal er in 4 parallele sessies worden gedebatteerd over de toekomst van de geschreven pers, die van de audiovisuele media, de nieuwe media, en de positie en het statuut van de journalist. Met de Staten-generaal gaat Vlaams minister-president Kris Peeters (CD&V) in op de vraag van VVJ en vakbonden om een structureel debat te voeren over de kwaliteit en het pluralisme van de media. Het is de bedoeling hieruit voldoende inspiratie te halen voor concrete verbeteringen van de kwaliteit van het nieuws en de werkomstandigheden van journalisten.

LANGER WERKEN BIJ BELGA

Luc Vanheerentals

Ook het persagentschap Belga ontsnapt niet aan de gevolgen van de crisis en heeft voor 2009 een saneringsplan uitgewerkt. De directie wil geplande investeringsprojecten uitstellen, synergieën creëren bij de afdeling 'sales en marketing', het beleid op de fotoredactie herzien en 4 van de 8 werknemers die de redactie op eigen initiatief verlieten niet vervangen.

Meest opvallend is dat de directie het personeel vraagt om dit jaar 2 dagen arbeidsduurvermindering in te leveren. In december verklaarde het Belga-management dat hiermee 1 miljoen kon worden bespaard in 2009, maar dat cijfer werd nadien niet meer bevestigd. De werknemers beslisten op 6 februari onder bepaalde voorwaarden met het directievoorstel in te stemmen. Het gemeenschappelijk front van VVJ/AJP en vakbonden had het personeel vooraf opgeroepen het directievoorstel voorwaardelijk te aanvaarden. Vooraf had de directie er overigens mee gedreigd dat er "een alternatief draconisch plan" op tafel zou worden gelegd als het personeel niet akkoord ging. Toch is er met name

bij de journalisten onvrede over het feit dat er in 'betere' tijden niet geïnvesteerd werd in de redactie. De arbeidstijdverlenging ligt gevoelig omdat er bij Belga in een volcontinu-systeem wordt gewerkt, wat bijzonder vermoeiend is.

Het saneringsplan moet volgens VVJ en vakbonden alleszins gepaard gaan met begeleidende maatregelen. ABVV-delegee Mieke Van Der Helst: "Door 4 journalisten niet te vervangen, 2 aan elke zijde van de taalgrens, zal de werkdruk op de redactie nog verhogen. Nu al is het bijna onmogelijk om alle diensten ingevuld te krijgen en dezelfde kwaliteit te blijven bieden. We vragen daarom vooreerst een gesprek over de arbeidsorganisatie. Zo zouden mensen die louter coördinerend werk doen, op bepaalde tijdstippen ook kunnen ingezet worden voor schrijfwerk."

Het personeel eist nog dat de conventie over de arbeidstijdverlenging slechts voor 1 jaar geldt. De directie had midden februari nog niet laten weten of ze de voorwaarden aanvaardt.

NIEUWE FISCALITEIT AUTEURSRECHTEN VOOR JOURNALISTEN EEN VERGIFTIGD GESCHENK

Pol Deltour

Het zag er uitstekend uit, toen midden voorbij zomer een wet werd gepubliceerd die auteursrechten voortaan aan een gunstige bevrijdende voorheffing van 15 pct. belast. Dit op de koop toe na toepassing van een aanzienlijke forfaitaire aftrek voor beroepsonkosten. Zo'n mooie tegemoetkoming hadden auteurs - en journalisten in het bijzonder - in geen tijden meer gekregen.

Maar wat gebeurde? Alle Belgische uitgevers interpreteerden de nieuwe wet al gauw in een wel zeer uitgebreide zin, en gaan er nu vanuit dat alle vergoedingen aan freelance journalisten auteursrechten zijn en dus het nieuwe fiscale regime volgen. Daarmee, zeggen ze, verlenen we onze journalisten een maximaal fiscaal voordeel.

De VVJ en de JAM betwisten die gang van zaken met klem. Dat komt misschien paradoxaal over, maar de journalistenverenigingen hebben er wel alle redenen voor.

Om te beginnen is het ronduit onwettig wat de uitgevers doen door alle freelancevergoedingen nu als auteursrechten te bestempelen. Minister van Financiën Didier Reynders (MR) bevestigde op 19 februari in de Kamer nogmaals dat de nieuwe fiscale wet op auteursrechten "niets verandert aan de bestaande realiteit van vergoedingen en beroepsinkomsten". Met andere woorden: freelancers die vroeger erelonen kregen voor hun werk - al dan niet in combinatie met auteursrechten - moeten in de toekomst die erelonen uitbetaald krijgen. Door de herkwalificering die de uitgevers nu doen, riskeren journalisten straks massaal geconfronteerd te worden met vorderingen van de fiscus en de RSVZ (sociale zekerheid voor zelfstandigen). Aan freelance journalisten die de nieuwe regeling toch krijgen opgedrongen - en dat

is praktisch iedereen - raadt de VVJ aan formeel voorbehoud te maken hierover én een spaarpotje aan te leggen voor wanneer fiscus en sociale zekerheid langs komen.

En er schuilen nog gevaren in de nieuwe fiscale auteurswetgeving. Uitgevers komen nu immers in de grote verleiding om hun vergoedingen voor freelancers nog verder naar beneden te halen, "gelet op het fiscale voordeel dat journalisten krijgen". IPM, uitgever van *La Libre Belgique* en *La Dernière Heure*, presteerde het zowaar reeds om dit te doen, onder het motto 'laat ons de fiscale winst mooi onder elkaar verdelen'. Wat de uitgevers er verder niet bij vertellen, is dat door de betaling in uitsluitend auteursrechten de zelfstandige journalist zijn wettelijke sociale statuut inlevert. Het klopt dat de gunstige fiscale behandeling meer ruimte creëert voor aanvullende sociale verzekeringen, maar van de sociale zekerheid moet dus niets meer worden verwacht.

En dan is er nog een risico. Dat is dat de uitgevers straks ook loontrekkenden meer en meer met auteursrechten beginnen betalen. Daarmee wordt niet enkel hun sociale zekerheidsstatuut maar op den duur ook de hele arbeidsbescherming van die groep journalisten aangetast.

De VVJ/AVBB en de JAM vroegen de uitgevers half februari om een terughoudender en genuanceerder toepassing van de nieuwe fiscale wet, maar daar hebben die uitgevers voorlopig geen oren naar. Op vraag van de auteursverenigingen bereidt Financiënminister Reynders op dit moment wel een omzendbrief voor die meer duidelijkheid moet scheppen.

Zie op de pagina's 14-15 een reeks FAQ met onze antwoorden en tips

SCHEEF BEKEKEN

"De bokkige hond kreeg te horen dat hij zich moest gedragen of vertrekken. Nu is het zover, blijkbaar zou en moest het gebeuren. Het is me een troost dat anderen deze herstructurering overleven. Ik weet dat ik me jaren heb ingezet voor deze nieuwsdienst, dag en nacht, in de Wetstraat en in de Kerkstraat, soms zonder rekening te houden met de gevolgen voor lijf en leden. En wat voor sommigen des duivels is maar omdat ik een beetje gemeenschapszin belangrijk vind, ben ik er helemaal niet rouwig om dat ik actief was in de journalistenvereniging en ook de vakbond goed gezind was."

Luc De Smet, weggesaneerd bij VTM, in zijn afscheidsbrief aan de collega's.

"Aandacht voor niet-commerciële kunst- en cultuuruitingen is er nog amper in de massamedia. Kritische aandacht nog minder."

Karl Van den Broeck in Knack van 4 februari 2009

"We beseffen dat journalisten zelf beperkt

zijn in hun handelingsruimte. Ze maken deel uit van een systeem waarin kijkcijfers domineren op gedegen informatie en op een concept waarbij media bruggen bouwen tussen mensen. We pleiten er daarom voor dat journalisten meer tijd krijgen om contacten te maken met minderheden. Tijd ook om zelf nieuws te maken over dit onderwerp en niet te wachten op het zoveelste vuurtje dat ze dan zelf herverpakken tot een uitslaande brand. Om het anders uit te drukken: tijd voor kwaliteitsjournalistiek."

Naima Charkaoui, coördinator Minderhedenforum, reageert in De Standaard van 27 januari 2009 op een studie van de KULeuven die uitwees dat bijna de helft van de Vlamingen islamofobe trekken vertoont.

"We zijn kwaad."

Axelle Red bij de aanvang van haar mini-concert op het Solidariteitsfeest voor de redactie van De Morgen op 20 februari 2009

"Het waren steeds redacties en nieuwkomers die voor geslaagde innovaties in de mediasector hebben gezorgd. Laat de krant dus vooral niet aan uitgevers over."

Theo Van Stegeren, programmamanager media aan de Universiteit Amsterdam en hoofdredacteur van De Nieuwe Reporter, in NRC Handelsblad van 13 januari 2009

"De media, en dan vooral de zogenaamde kwaliteitsmedia, moeten zich afvragen of ze wel blijven meehollen met de concurrentie. Ook Der Spiegel bij voorbeeld zet zwaar in op onlineberichterij, maar er komt geen enkel bericht op de site dat niet voor de volle 100 procent klopt, ook al zorgt dat soms voor vertraging. Kwaliteitsmedia die de feiten op een afstandelijker manier benaderen, zullen daar op termijn de vruchten van plukken."

Karin Raeymaeckers, hoogleraar communicatiewetenschappen, in De Morgen van 30 januari 2009

IN HET TEKEN VAN DE CRISIS

Op zaterdag 14 februari viel voor journalisten behalve Valentijngedoe ook een algemene ledenvergadering mediasector raast, en van de visie van journalisten daarop. Vertegenwoordigers van diverse redacties kwaliteit van het nieuws.

Zo'n algemene vergadering is ook altijd weer het moment om een stand van zaken op te maken van de Op deze en de volgende pagina's: een (per definitie selectief) activiteitenrapport van de VVJ/AVBB.

In 2008 zat het venijn in de staart. Kort na elkaar stelden de VRT, Corelio, De Persgroep/De Morgen en VTM drastische saneringen in het vooruitzicht, de collectieve ontslagen van tientallen journalisten inclusief. Die cijfers vertelden nog niets over de stille afvloeiingen van freelancers en loontrekkenden die zich parallel voltrokken. Het was crisis, de reclamemarkt was aan het ineenstorten, en daar waren de media het eerste slachtoffer van, zo poneerden de Vlaamse uitgevers en omroepbazen.

De VVJ en haar Franstalige zustervereniging AJP riepen meteen alle hens aan dek. Samen met de vakbonden uit de mediasector werd het Mediaplatform nieuw leven ingeblazen. Dat organiseerde op 8 januari al meteen een succesvolle meeting in de Brusselse KVS. Driehonderd journalisten en andere mediawerkers troepten samen rond de ordewoorden 'voldoende bezetting van redacties', 'degelijke werkvoorwaarden voor alle mediawerkers', en 'behoud de kwaliteit van het nieuws'.

In diverse mediahuizen werden intussen de sociale onderhandelingen over de aangekondigde collectieve ontslagen opgestart. VVJ- en vakbondsdelégés ijveren schouder aan schouder voor een maximale beperking van de schade en een zo sociaal mogelijke oplossing van de persoonlijke drama's die zich toch zouden voordoen.

Wie is journalist ?

Ondertussen had de VVJ ook nog andere zaken aan het hoofd. Parallel met de Erkenningscommissie bepaalt de vereniging wie voldoet aan de voorwaarden voor de erkenning als beroepsjournalist, en wie bijgevolg de faciliteiten hiervan krijgt (officiële perskaart, sociaal statuut, materiële voordelen...). De raad van bestuur van de VVJ beslist in het bijzonder wie na 3 maanden beroepsactiviteit in aanmerking komt voor het statuut van stagiair-beroepsjournalist, dit in aanloop naar het echte statuut van beroepsjournalist na 2 jaar activiteit. Zo werden in 2008, 152 nieuwe stagiairs toegelaten tot het

statuut. Vooral *Het Nieuwsblad* (met 14 nieuwkomers) en *Talent & Vision* (met 10 aanwervingen) waren vorig jaar actief op de rekruteringsmarkt. Slechts weinig freelancers (16) begonnen in de stiel, maar dat lage cijfer wordt gecompenseerd door het tiental nieuwe journalisten met een interim-contract.

Marleen Sluydts en Lisbeth Moons van het VVJ-secretariaat. (Foto Robert Van Den Bruggen)

Vanzelfsprekend kan niemand voorbij aan de realiteit van de 'nieuwe media' die 'nieuwe journalisten' voortbrengen. De VVJ bevestigde in dat verband haar geloof in een wet die het onderscheid tussen professionele en andere journalisten blijft maken, maar niettemin onderzoekt de bestuursraad of een of meer erkenningsvoorwaarden niet hedendaagser kunnen worden ingevuld. Alleszins het onderscheid tussen 'algemene' en 'gespecialiseerde' informatiemedia is uit de tijd. Verder rijst de vraag of de erkenningsvoorwaarde inzake onverenigbare commerciële activiteiten nog zo streng overeind moet blijven - zeker in het licht van de penibele sociale situatie van vele freelancers.

Tegelijk keerde de VVJ zich tegen een wetsvoorstel-inwording dat ook aan journalisten in nevenberoep een wettelijk statuut wil toekennen, en in het verlengde daarvan een officiële pers-

kaart. Het belet niet dat de VVJ verder service wil bieden aan persmedewerkers die tot de vereniging toetreden. In 2008 sloten 26 van die persmedewerkers zich aan. Het secretariaat opende onder meer een dossier over de buitenlandcorrespondenten van de VRT, die collectief klagen over een veel te lage honorering en gebrekkig overleg met 'Brussel'.

Loon naar werk ?

VVJ-délégué en het secretariaat waren ook in 2008 nauw betrokken bij diverse bedrijfsunderhandelingen over nieuwe cao's. Zo werd bij Corelio een nieuwe, verbeterde cao over de evaluatie en ontslagprocedure voor journalisten ondertekend. Ook bij de VRT ontstond op zeker moment beroering over de evaluaties van het personeel. Bij De Persgroep werd

van de VVJ en de AVBB te beleven. De AV stond voor een groot deel in het teken van de crisis die ook door de drukten hun grote bekommernis uit voor werkzekerheid, goede werkvoorwaarden en het behoud van de

werking van VVJ en AVBB. Wat realiseerde de beroepsvereniging in 2008, en waar wil ze in 2009 naartoe?

Pol Deltour

langdurig onderhandeld over een nieuwe groepscao, die de loon- en werkvoorwaarden voor alle journalisten van *Het Laatste Nieuws*, *De Morgen* en de magazines van de groep gelijk zou schakelen.

Overdreven werkdruk en stress drongen zich in 2008 meer en meer op de voorgrond als arbeidsprobleem nummer 1. De VVJ ondersteunde in dit verband een onderzoek van de Arteveldehogeschool naar burn-out bij Vlaamse journalisten. Eerder al drong de vereniging aan op de veralgemeende invoering van de vierdagenwerkweek voor journalisten.

Voor freelancers werd een belangrijke overwinning geboekt. Van het RSVZ werd verkregen dat het de vrijstelling van sociale zekerheidsbijdragen voor zelfstandige journalistieke nevenactiviteiten voortaan breed zou toepassen. Wie naast zijn hoofdjob dus nog wat journalistiek bijklust, hoeft zich niet langer in te schrijven bij een sociale kas.

De VVJ lanceerde verder een nieuwe groepsverzekering gewaarborgd inkomen voor freelancers. En er werd voor een permanente updating van het *Vademecum* voor *Freelancejournalisten* gezorgd.

Maar voor freelancers zat er in 2008 nog extra venijn in de staart. Dat had te maken met het nieuwe fiscale regime voor auteursrechten: op het eerste gezicht een uitstekende zaak voor de journalist, maar voorlopig nog zeer precair wegens onvoldoende bevestigd door fiscus of RSVZ. De VVJ maant alle zelfstandigen dan ook aan zeer omzichtig om te gaan met betalingen in de vorm van auteursrechten in plaats van de klassieke honoraria. Samen met de JAM wijst ze nog op het risico dat de nieuwe regeling uitloopt op een verdere pecuniaire en sociale uitholling van het freelancestatuut.

Vrijheid blijheid ?

Behalve rond de arbeidspositie ontwikkelt de VVJ steeds ook de gepaste initiatieven rond de journalistieke vrijheid van haar leden. Zo werd opnieuw her en der aangedrongen op respect

voor de officiële perskaart, als legitimatie- en toegangsmiddel bij uitstek voor een professionele journalist. Een mooie overwinning werd geboekt op het terrein van de openbaarheid van bestuur. Met name Financiën werd door de Raad van State veroordeeld omdat het een *Knack*-journaliste geen inzage had verleend in documenten over de samenwerking met de tabaksindustrie.

De VVJ keek er verder nauwgezet op toe dat justitie en politie het door de wet van 2005 beschermde bronnengeheim van de journalist respecteerden. Onder meer in Brussel en Dendermonde vielen enkele incidenten hierover te betreuren. Een nieuw en groot gevaar loert intussen om de hoek: een wetsvoorstel dat de onderzoeksmethoden van de inlichtingendiensten wil regelen. De VVJ verkreeg alvast dat bijzondere waarborgen zullen worden uitgewerkt voor journalisten (zoals voor advocaten en artsen).

Goed nieuws: een collega werd vrijgesproken van de betichting misbruik van inzagerecht in een strafdossier. Een veroordeling had een zware hypotheek gelegd op elke gerechtsverslaggeving. Er was ook slecht nieuws: enkele senatoren dienden een wetsvoorstel in dat een nieuw

soort kort geding invoert tegen de pers wanneer die het vermoeden van onschuld of het recht op privacy zou schenden. Een gevaarlijke vorm van preventieve censuur, waartegen de VVJ reeds groot verzet aantekende.

Voor gevallen van beroepsaansprakelijkheid werkte de VVJ in 2007 een interessante groepsverzekering voor de leden uit, die vorig jaar verder werd gepromoot. Een kleine tweehonderd leden profiteerden van het aanbod, een paar van hen deden in 2008 reeds een beroep op de verzekering.

VVJ-mandatarissen blijven intussen investeren in de Raad voor de Journalistiek, als alternatief voor de gerechtelijke sanctionering van journalisten. In een beperkte werkgroep wordt momenteel aan een actualisering van de deontologische codes gewerkt.

AJP-voorzitter Marc Chamut en VVJ-voorzitter Marc Van de Looverbosch op de AV van 14 februari. (Foto Johan Van Cutsem)

De VVJ in 2008/2009

Nog meegeven dat nu ook *Humo* na VVJ-advies over een redactiestatuut beschikt, dat de verhoudingen tussen (hoofd)redactie en management stroomlijnt.

Service !

De werking van de VVJ situeert zich zowel op het structurele vlak (collectieve onderhandelingen met werkgevers, lobbywerk bij politici) als op een individueel niveau. Dag na dag staan de vier secretariaatsmedewerkers en een dertigtal VVJ-mandatarissen de leden bij met raad en daad. Om en bij de twintig dossiers zijn op dit ogenblik met steun van de VVJ gerechtelijk aangehangig.

In 2008 maakte het secretariaat bijzonder werk van de actu-

alisering van de materiële voordelen die journalisten kunnen krijgen. Dat is een evenwichtsoefening: het is niet de bedoeling dat we her en der om voordelen gaan bedelen, wel dat journalisten kunnen genieten van kortingen op goederen en diensten die rechtstreeks met hun journalistieke werk te maken hebben. Op www.journalist.be staat voor VVJ-leden de volledige lijst.

Tot slot participeerde de VVJ ook in 2008 weer in diverse overlegstructuren of specifieke projecten. Enkele daarvan zijn de pas opgerichte Vlaamse Adviesraad voor Cultuur, Sport, Jeugd en Media (CJSM), de Vlaamse Expertendatabank voor Gelijke Kansen, de Vlaams-Nederlandse Journalistenuitwisseling en het Crisiscentrum van de FOD Binnenlandse Zaken.

Uit de interne keuken van de VVJ

Leden

Begin 2009 boekte de VVJ 2.400 leden. De representativiteit onder erkende beroepsjournalisten blijft zeer hoog met zowat 9/10 van het totale bestand. Op die manier blijft ook de financiële situatie van de vereniging in evenwicht, en moet het lidgeld niet onmiddellijk worden verhoogd. Wat bij een volgende gelegenheid wel zal worden vermeerderd, is de vergoeding die beroepsjournalisten die geen VVJ-lid zijn, betalen voor de verwerking van hun erkenning en persdocumenten.

Raad van bestuur, redactieafgevaardigden

De huidige raad van bestuur, die twee jaar geleden geïnstalleerd werd, blijft nog aan tot februari 2011. In mei trad Danny Vileyn van *Brussel Deze Week* toe tot de bestuursraad, als vertegenwoordiger van de magazinejournalisten. De vacature voor een afgevaardigde van de VVJ-afdeling Antwerpen-Limburg raakte tot dusver niet ingevuld.

Bij *Het Nieuwsblad* traden twee nieuwe redactieafgevaardigden aan: Pieter Janssens en Bart Lagae.

Communicatie

In mei moest het secretariaat hals over kop op zoek naar een nieuwe drukker voor *De Journalist* - de vorige ging failliet. Poot Printers in Groot-Bijgaarden bood de beste prijs-kwaliteitverhouding. Voor de productie van de JournalistenAgenda 2009 kwamen we uit bij Corelio Printing. Parallel met *De Journalist* werd in 2008 een maandelijkse e-nieuwsbrief gelanceerd. De website www.journalist.be bewees in 2008 zijn nut met een gemiddelde bezoekersfrequentie van 150 per dag. Het VVJ-secretariaat communiceert ook frequent via mail - zowel naar de mandatarissen als naar de volledige ledengroep als dit aangewezen is.

Erkenningscommissie

Eind 2008 zette de VVJ de selectie in gang voor de volledige vernieuwing van de Erkenningscommissie en Commissie van beroep, die immers een vierjarig mandaat heeft. Voor de nieuwe mandaatperiode april 2009-maart 2013 boden zich 16 mensen aan voor de 12 vacante mandaten. De definitieve selectie wordt eerstdaags bekendgemaakt.

Op het niveau van de secretariaten werkte de VVJ in 2008 een efficiëntere werkverhouding met de Erkenningscommissie uit. Verder wordt er een gezamenlijke database opgericht met een

overzicht van alle dossiers en de stand van zaken in hun behandeling.

JAM

De JAM blijft volop haar waarde bewijzen voor de journalisten-auteurs. Om en rond € 600.000 is in een jaar tijd onder de journalisten die lid zijn verdeeld. Op korte tijd moest het vaste kader van de auteursvereniging volledig worden vernieuwd, maar directeur Frans Wauters, jurist Axel Beelen en administratieve kracht Marijn De Smet slaagden er wonderwel in de continuïteit te verzekeren. De JAM staat wel voor een noodzakelijke hervorming van haar structuur. Onder druk van de Controledienst voor de Auteursmaatschappijen moeten de oprichters AVBB en VJPP immers hun dominante aandelen in het JAM-kapitaal opgeven. De wisselwerking tussen JAM en beroepsunie zal worden gevrijwaard door een betere bundeling van de secretariaten.

De verhouding met de federale AVBB

De voorbije jaren is het zwaartepunt van de werking van de journalistenvereniging duidelijk opgeschoven van het federale niveau naar de 'vleugels' VVJ en AJP. De federale bestuursraad kwam nog bijeen om gemeenschappelijke kwesties zoals auteursrechten of de verhoudingen met justitie te bespreken. Op financieel vlak was 2008 het jaar van de consolidatie van het belangrijke samenwerkingsprotocol dat de VVJ begin dit jaar afsloot met de AJP. Dat protocol voert een fundamentele vereenvoudiging van de boekhoudkundige situatie in. Tegelijk regelt het de betaling door VVJ van een 'solidariteitsbijdrage' van om en bij € 50.000 in de AVBB-huishouding.

Verhouding met de Periodieke Pers

Eind 2008 is met de Vereniging van Journalisten van de Periodieke Pers - die een parallel wettelijk beroepsstatuut hebben - een historisch akkoord afgesloten. Dit bezegelt dat AVBB en VJPP in 2009 volop gaan voor een eenmaking van hun wettelijke beroepsstatuten, respectievelijk dat van 'beroepsjournalist' en dat van 'journalist van beroep'. De inzet is alle professionele journalisten, of die nu voor een algemeen of een gespecialiseerd informatiemedium werken, nog beter te kunnen verdedigen. Ook de respectievelijke beroepsverenigingen AVBB (VVJ-AJP) en VJPP-AJPP worden gefusioneerd. De VJPP-AJPP blijft binnen de AVBB (VVJ-AJP) wel autonoom de belangen behartigen van professionele journalisten die voor vakmedia werken.

Burn-out in de Vlaamse pers: een tijdbom onder de redacties

Bijna één op de drie journalisten loopt een verhoogd risico op burn-out of heeft last van klinische burn-out. Dat blijkt uit een wetenschappelijk projectmatig onderzoek dat de Arteveldehogeschool heeft opgezet met steun van de VVJ en het Fonds Pascal Decroos. Om dit probleem in te dijken, moet in de eerste plaats de werkdruk naar omlaag.

Marleen Teugels(*), Elke Van Hoof (*, **), Kristof Mory (*) Hans De Witte (***)

Recent Amerikaans onderzoek bij hoofdzakelijk krantenjournalisten suggereert een verhoogd risico op burn-out bij vooral eindredacteuren, jonge journalisten en kranten met kleinere oplages. Ook op Vlaamse redacties klinken signalen van stijgende werkdruk, gezondheidsklachten en burn-out. Het leek zinvol het probleem in Vlaanderen van dichtbij te onderzoeken. Problemen met burn-out hebben immers gevolgen voor de kwaliteit van het journalistieke werk én voor de waakhondfunctie van de pers.

Hoe groot is de incidentie van burn-out bij Vlaamse beroepsjournalisten? Wat zijn de risicofactoren en risicogroepen? Kunnen we op basis van deze onderzoeksdata adviezen geven om burn-out in te dijken of te voorkomen? Aan de hand van internationaal gevalideerde schalen wilden we de omvang en aard van de problematiek van burn-out in kaart brengen om op basis hiervan de arbeidsomstandigheden van journalisten te verbeteren.

Wat is burn-out?

Burn-out kwam voor het eerst in de aandacht toen Graham Greene in 1961 zijn roman 'A Burn-out Case' publiceerde. Greene vertelde het verhaal van een spiritueel getormenteerde en gedesillustreerde architect die uit zijn job stapte en zich terugtrok in de Afrikaanse jungle. Vandaag is er internationale consensus over het feit dat burn-out ontstaat vanuit een langdurige blootstelling aan chronische emotionele, mentale en interpersoonlijke stressoren op het werk. Burn-out is een syndroom waarbij naast uitputting, tevens sprake is van cynisme en een verminderde persoonlijke bekwaamheid. Uitputting is het meest opvallende symptoom. Opgebrachte mensen hebben daarnaast vaak ook een cynische, afstandelijke houding aangenomen tegenover hun werk en nemen een negatieve houding aan tegenover hun eigen competenties.

Naast burn-out wilden we bij de journalisten ook bevlogenheid en recuperatievermogen meten. Op de redacties zijn er naast mensen die last hebben van burn-out immers ook bevlogen medewerkers die vitaal en energiek zijn, en bijzonder toegewijd zijn aan hun werk. Bevlogenheid kan worden omschreven als de positieve tegenhanger van burn-out. Gebrek aan recuperatie is één van de mogelijke oorzaken voor het ontstaan van burn-out. Om te achterhalen of dit meespeelt bij journalisten, hebben we ook de nieuwe visies op recuperatie in ons onderzoek meegenomen.

Niettegenstaande de problematische start – het faillissement van de drukkerij waar onze enquête werd gedrukt – slaagden we erin een behoorlijk staal van 721 ingevulde enquêteformulieren bij elkaar te vergaren – op het totale aantal van

2.342 erkende beroepsjournalisten – goed voor een respons van minstens 30,78%. Onze dataset is vrij representatief voor zover we dat kunnen nagaan. De journalisten die onze vragenlijst hebben ingevuld zijn iets jonger (39,87 jaar) en iets vrouwelijker (36% vrouwen) dan in het databestand van de VVJ (gemiddeld 28,2% vrouwen en 42,15 jaar) en in de recente profielstudie van de Gentse universiteit.

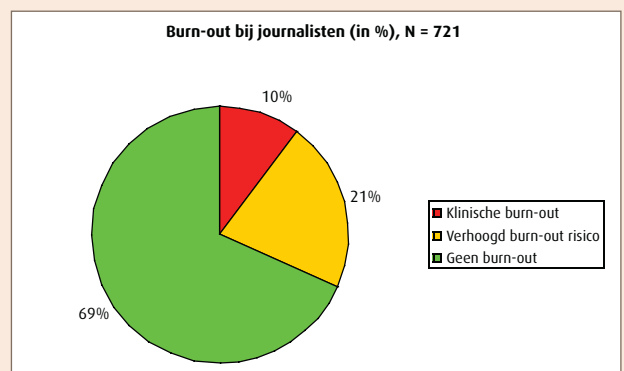
Verhoogde scores op burn-out

Als groep scoren de Vlaamse beroepsjournalisten gemiddeld op uitputting én cynisme, al liggen hun scores op de grens met wat de norm als hoog definieert. Ze scoren ook gemiddeld op persoonlijke bekwaamheid. Op basis van onze data kunnen we op verschillende manieren de burn-outscores berekenen. Als we de strengste berekeningswijze voor burn-out hanteren (Schaufeli & van Dierendonck, 2000, 2001) en de scores van journalisten vergelijken met scores van patiënten met een diagnose van klinische burn-out, dan rapporteren we toch nog altijd een verhoogd burn-outrisico bij de beroepsjournalisten.

Verhoogd burn-outrisico bij journalisten:

- 69% heeft géén burn-out
- 21% heeft een verhoogd burn-outrisico
- 10% heeft scores die overeenkomen met een klinische burn-out (tegenover 4% bij de werkende bevolking)
- Daarnaast kreeg 7% van de journalisten ooit de diagnose burn-out.
- Toch ligt het niveau van ziekteverzuim bij journalisten niet opvallend hoog.
- Ziek gaan werken, terwijl het voor de eigen gezondheid beter zou zijn thuis te blijven, komt in verhouding wel vaak voor op de redacties.

Samenvattend: 2/3 van de journalisten scoort groen, 21 % scoort oranje, 10% scoort rood:

Hoe ernstig zijn de verhoogde burn-out-scores?

We vergelijken de scores van de beroepsjournalisten met die van 29 'contactuele' beroepen (hulpverleners, veel contact met mensen).

In verhouding met andere beroepsgroepen scoren journalisten hoog. Voor scores die overeenkomen met een klinische burn-out staan journalisten op de derde plaats, voor een verhoogd risico op burn-out staan de journalisten op de zesde plaats.

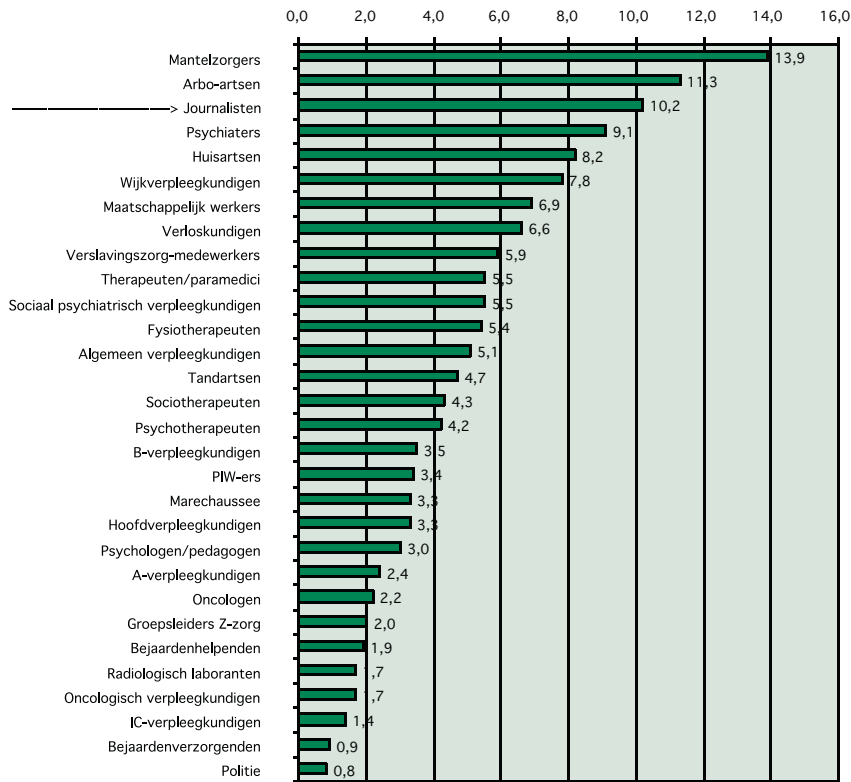
Verhoogde scores op bevolegenheid

Journalisten scoren ook beduidend hoger dan de gemiddelde norm voor bevolegenheid. De redacties zijn dus, naast met mensen met burn-out, evenzeer bevolkt met flink wat bevolegen medewerkers. Deze score brengt de problematische score inzake burn-out wat in evenwicht.

Anderzijds lijkt het vooral voor zeer bevolegen medewerkers belangrijk in de vrije tijd de knop te kunnen omdraaien. Er zijn immers empirische aanwijzingen dat mensen die op het werk zeer bevolegen zijn, kwetsbaarder zijn voor stressoren en negatieve ervaringen op het werk (Britt et al, 2005; Sonnentag, Mojza, Binnewies, Scholl, 2008). Bevolegenheid doet namelijk ook een beroep op cognitieve en affectieve energie. Om te voorkomen dat die energiebronnen in de vrije tijd opgedroogd raken, lijkt het vooral voor zeer bevolegen mensen van groot belang het werk in de vrije tijd los te laten.

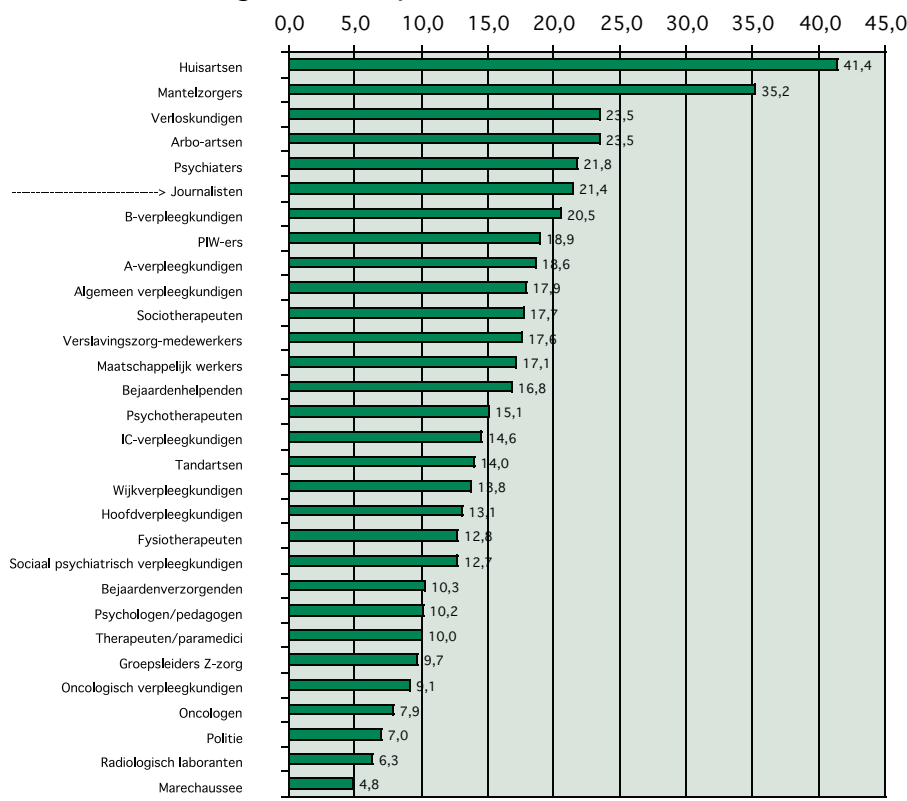
Als bevolegen mensen doorgedreven inspanningen doen, is het activatieniveau van die medewerkers nog altijd hoog als ze 's avonds thuis komen. Dit kan onder andere gevolgen hebben voor de slaapkwaliteit en het recuperatievermogen.

Klinische burn-out (in %)

Klinische burn-out bij journalisten, in een vergelijking met 29 contactuele beroepen (Bakker, Schaufeli & Van Dierendonck, 2000):

Verhoogd Risico op burn-out (in %)

Verhoogd risico op burn-out bij journalisten, in een vergelijking met 29 contactuele beroepen (Bakker, Schaufeli & Van Dierendonck, 2000):

Work-life balance niet altijd in evenwicht

Journalistiek lijkt niet altijd zo makkelijk met een privé-leven te combineren. De zogeheten work-life balance is bij journalisten niet altijd in evenwicht. Een deel van de journalisten loopt door het werk in de vrije tijd bijvoorbeeld soms wat geïrriteerd rond en heeft het soms moeilijk om tijd te investeren in dingen buiten het werk. Globaal lijken journalisten weinig problemen te hebben met recuperatie. Ze laden zich op tijdens het weekend en in de vakantie.

Het typische tegen deadlines aan werken van journalisten en het frequente avondwerk kunnen evenwel toch tot recuperatieproblemen leiden. Journalisten werken namelijk continu met deadlines, onder tijdsdruk, moeten zich haasten. Meer dan de helft van de journalisten slaagt er niet in om helemaal niet aan het werk te denken buiten de uren. Door het continu werken onder tijdsdruk, hebben journalisten ook weinig mogelijkheden om zichzelf via vorming en bijscholing te ontplooien. Als mensen onder tijdsdruk werken, wat automatisch met hoge werkdruk samengaat, ligt het niet voor de hand om in de vrije tijd de knop om te draaien (Sonnentag en Fritz, 2007).

Geén anti-stressbeleid en géén bijscholing

Terwijl journalisten op chronische wijze aan stress worden blootgesteld, is het gros van de uitgevers niet met een anti-stressbeleid bezig. Slechts 2,5% van de journalisten bevestigt dat het mediabedrijf waarvoor wordt gewerkt in een anti-stressbeleid investeert. Meer dan 60 procent van de journalisten zegt dat er géén antistressbeleid wordt gevoerd. Een derde van de journalisten zegt niet te weten of dit al dan niet het geval is.

Uitgevers lijken al evenmin belang te hechten aan bijscholing en vorming. Nochtans is bijscholing een belangrijke energieleverancier voor hardwerkende journalisten. Meer dan 70% van de journalisten geeft aan dat leidinggevend in de mediahuizen weinig belang hechten aan bijscholing. Terwijl 60% van de journalisten vragende partij is voor bijscholing, zegt slechts 26% effectief bijscholing te volgen. Bijna 70% van de journalisten verklaart geen tijd voor bijscholing te kunnen vrijmaken. Een kleine 15 % van de journalisten zegt over géén geld te beschikken om bijscholing te financieren. Nochtans injecteerde Vlaanderen volgens de Vlaamse administratie Media in 2008 een bedrag van minimaal 1 miljoen euro in opleidingsprojecten die door koepelverenigingen van de sector worden georganiseerd.

Wie wel en wie niet?

Naast uitputting is er bij burn-out tevens sprake van cynisme en een verminderde persoonlijke bekwaamheid. Voor deze drie componenten vinden we binnen de groep van de journalisten verschillen, al blijven de meeste van deze correlaties niet overeind als we de samenhangen controleren voor de invloed van andere variabelen.

Tot op zekere hoogte spelen bijvoorbeeld de functie en het medium waarvoor journalisten werken een rol. Eindredacteurs scoren significant hoger op uitputting en cynisme dan journalisten die niet als eindredacteur werken. Journalisten die voor dagbladen werken zijn significant meer uitgeput dan

journalisten die niet voor dagbladen werken. Journalisten die voor weekbladen werken hebben beduidend minder last van uitputting en cynisme dan journalisten die niet voor weekbladen werken. Journalisten die voor radio en televisie werken hebben géén hogere scores voor uitputting, cynisme en persoonlijke bekwaamheid dan hun collega's die niet voor audiovisuele media werken.

Ook persoonlijke bekwaamheid varieert. Hoofdredacteurs en redactiechefs zijn ervan overtuigd hun job goed aan te kunnen. Gewone journalisten scoren op dit punt heel wat minder. Hoe bekwaam journalisten zichzelf vinden, hangt ook samen met anciënniteit en met het statuut. Hoe hoger de anciënniteit, hoe positiever journalisten zichzelf inschatten. Vaste medewerkers vinden van zichzelf dat ze bekwaam zijn dan freelancers, of mensen met een tijdelijk contract.

Al dan niet 's avonds of in het weekend werken, hangt significant samen met uitputting. In het weekend werken, hangt tevens samen met cynisme. Ook demografische factoren spelen mee. Veel meer dan vrouwen vinden mannen van zichzelf dat ze goed zijn in hun job. Journalisten die alleen wonen, scoren hoger op uitputting en lager op persoonlijke bekwaamheid dan hun samenwonende collega's, vooral als ze géén partner hebben. Journalisten die kinderen hebben, vinden van zichzelf dat ze beter presteren dan journalisten die geen kinderen hebben. Jonge Vlaamse journalisten hebben daarentegen géén hogere burn-out scores dan hun oudere collega's.

Welke factoren hangen significant samen met burn-out?

Vooraf werkenmerken lijken in verband te staan met burn-out – in de eerste plaats werkdruk. De hoge werkdruk die in het verleden geregeld door het werkveld als problematisch werd omschreven, kan volgens onze onderzoeksdata effectief nefaste gevolgen hebben voor de gezondheid en het welzijn van de journalisten. Hoe groter de werkdruk, hoe groter de uitputting en het cynisme. De sterke samenhang is statistisch significant.

Meer dan 80% van de journalisten zegt regelmatig tot altijd 's avonds te werken. Avondwerk hangt significant samen met uitputting, én met lagere scores inzake persoonlijke bekwaamheid.

Het gevoel de job niet naar behoren te kunnen doen – een regelmatig terugkerende klacht op redacties in binnen- en buitenland – hangt bij journalisten significant samen met uitputting en cynisme, net zoals het krijgen van tegenstrijdige opdrachten, of verward zijn in conflicten over de inhoud van het werk met collega's en bazen.

Als journalisten onvoldoende het gevoel hebben hun capaciteiten in de job te kunnen benutten (vaardigheidsbenutting), dan staat dat eveneens in verband met cynisme én uitputting. Dit gevoel hangt samen met de leermogelijkheden en groeikansen die mensen hebben op het werk – wat gunstig kan beïnvloed worden met bijscholing.

Sinds het afnemen van de enquête tussen eind mei en begin juli is het gevoel van onzekerheid van journalisten over hun baan en hun beroep er vermoedelijk niet op verbeterd. Deze

ONDERZOEK

onzekerheid hangt significant samen met cynisme en uitputting. Onzekerheid over de inhoud van de job en de collega's met wie moet worden samengewerkt, hangt significant samen met cynisme.

Andere factoren die bij de journalisten met burn-out in verband lijken te staan zijn: geen gevarieerd werk hebben, geen steun krijgen van leidinggevenden en het ontberen van positieve feedback. En daar wringt het schoentje, zo blijkt uit het onderzoek. Meer dan de helft van de journalisten voelt zich bijvoorbeeld 'soms' of 'nooit' gewaardeerd door leidinggevenden, en kan 'soms' of 'nooit' op bazen rekenen als de nood hoog is. Meer dan de helft van de journalisten krijgt 'soms' of 'nooit' feedback van collega's en bazen op het geleverde werk.

Ook een scheefgetrokken work-life balance lijkt samen te hangen met burn-out, net zoals enkele demografische kenmerken zoals alleenstaand zijn zonder partner en het opleidingsniveau. Vooral de invloed van het werk op het thuisfront lijkt met de ontwikkeling van burn-out samen te gaan. Door het werk geïrriteerd en prikkelbaar thuis rondlopen (Work Home Interference strain based) correleert significant met uitputting en cynisme. Geen tijd hebben voor dingen buiten het werk (Work Home Interference Time Based) correleert eveneens met uitputting.

Vooral recuperatie lijkt een recept te bieden tegen uitputting. Jezelf in je vrije tijd kunnen ontplooiën (mastery) en buiten de werkuren zelf beslissen wat je met je vrije tijd aanvangt (control), lijken tegen burn-out te beschermen. Er is een correlatie tussen beide variabelen en persoonlijke bekwaamheid.

Werkdruk moet omlaag

Werkdruk hangt significant samen met uitputting én cynisme, twee van de drie burn-outcomponenten. In het kader van de huidige golf ontslagen lijkt ons dit een argument om in de onderhandelingen mee te nemen. Reeds in juni 2008 wijzen onze data op een verhoogde kans op burn-out. Afslankingen op redacties zullen zonder enige twijfel een bijkomende tol eisen. Het lijkt ons daarom absoluut noodzakelijk dat uitgevers, vakbonden, belangenverenigingen van journalisten en overheden rond de tafel zitten om formules uit te dokteren die werkdrukverlagend functioneren.

We denken bijvoorbeeld aan de introductie van de vierdaagse week, zoals die reeds in sommige redacties in Nederland is ingevoerd. Net zoals in Nederland kunnen Vlaamse uitgevers, hoofdredacteuren en redactiechefs erop toezien dat de werkuren van journalisten worden nageleefd. In Nederland wordt het als asociaal beschouwd om geregeld op de redactie na de werkuren door te werken.

Meer aandacht voor werkdruk kan bij voorkeur deel uitmaken van een globaal antistressbeleid. Op dit punt is nog werk aan de winkel in medialand, inclusief een grotere aandacht voor schouderklopjes, feedback en steun van de bazen. Dergelijk beleid kan ook aandacht schenken aan het relatief veelvuldig voorkomen van presenteïsme: nogal wat journalisten gaan ziek werken, terwijl het voor hun gezondheid beter zou zijn geweest thuis te blijven.

Relaxatie is voor journalisten een toverformule om te recupereren en opnieuw tegen de deadlines aan te kunnen gaan. Het lijkt ons daarom belangrijk dat de sector een rem zet op avond- en weekendwerk. Recuperatie lijkt een succesrecept om de marathon op de redacties op de lange termijn vol te houden.

Naast het verlagen van de werkdruk en het verbeteren van de mogelijkheid tot recuperatie lijkt het aangewezen journalisten beter wapenen voor de job. Bijscholing en vorming hebben een heilzame invloed op het gevoel van vaardigheidsbenutting — het in de job kunnen aanwenden van kennis en vaardigheden. Dit gevoel van vaardigheidsbenutting vergroot bij journalisten duidelijk het gevoel van persoonlijke bekwaamheid en beschermt hen daardoor tegen het ontstaan van burn-out. Bijscholing heeft een gunstige invloed op vaardigheidsbenutting. Vlaanderen zou zich kunnen spiegel aan Scandinavische 'good practices', waar de overheid jaarlijks 1 week bijscholing financiert van alle journalisten.

(*) Arteveldehogeschool, Opleiding Bachelor in de Journalistiek ism Centrum voor Onderzoek, Maatschappelijke Dienstverlening en Professionele Ontwikkeling (COMPahs).
 (**) Vrije Universiteit Brussel, Experimentele en Toegepaste Psychologie (EXTO), faculteit Psychologische en Educatieve Wetenschappen.
 (***) KU Leuven, Onderzoeksgroep voor Arbeids-, Organisatie- en Personeelspsychologie.

Multidisciplinair onderzoek is meerwaarde

Vanuit haar journalistieke specialisatie in gezondheid en welzijn raakte lector-onderzoeksjournaliste Marleen Teugels al enkele jaren overtuigd van de noodzaak tot het doen van onderzoek naar burn-out bij de eigen beroepsgroep. De Gentse Arteveldehogeschool vond het belangrijk dit onderzoek te financieren. Inzicht in risicofactoren van burn-out levert namelijk handvatten op voor burn-outpreventie bij de journalisten. Aan de hand van deze onderzoeksdata en van vervolgonderzoek zal een preventiepakket voor burn-out worden ontwikkeld ten behoeve van de actieve journalisten, én van studenten journalistiek zodat die beter voorbereid in het beroep terechtkomen. Medisch psychologe en gezondheidspsychologe professor Elke Van Hoof (Arteveldehogeschool) was bereid dit onderzoek te begeleiden op het vlak van methodiek en statistiek. Op het vlak van methodiek en statistiek kreeg de onderzoeksgroep tevens de nodige ondersteuning van arbeidspsycholoog professor Hans De Witte (KU Leuven). Van Hoof en De Witte zijn beiden onder andere in stress gespecialiseerd, het voorwerp van dit onderzoek. De multidisciplinaire samenwerking tussen een onderzoeksjournaliste, een medisch psychologe én een arbeidspsycholoog is wetenschappelijk bekeken een meerwaarde.

MARIJ WYERS TIMMERT MET LIMBURG XL AAN WEERSKANTEN VAN DE GRENS

Jan Backx

Marij? Dat zal ongetwijfeld een modernistische variant zijn op het alom aanwezige, christelijke Maria, mijmerde ik op weg naar de Limburg, voor een babbel met Marij Wyers (37), van *Het Belang van...* "Niks van!", corrigeert het kortgeknipte kopje inktzwart haar met dito bril mij bij aankomst. "Het is gewoon wat bondiger dan Marijke." Opluchting. Marij is helemaal geen intellectuele koele tante, maar een hardwerkende, jonge confrater met stevige faitsdivers-roots. Ze mag nu mee gestalte geven aan het grensoverschrijdende krantenproject *Limburg XL*.

Marij: "Vorige zomer viel mijn oog op een VVJ-advertentie: journalistenuitwisseling met Nederland. 't Sprak me danig aan. Ik draaide toch al tien jaar mee bij *Het Belang van Limburg*. Ik zette mijn motivering netjes op papier en ging het fiat van mijn hoofdredactie vragen. Bleek dat die al concrete ideeën had over een samenwerking met *Dagblad De Limburger*, in Sittard. Zo begon in oktober

mijn Nederlands avontuur: eerst een maandje Sittard bij de nieuwsdienst en reportageploeg, aansluitend de stadsredactie van Maastricht. Ik voelde me meteen welkom. Allemaal joviale en hulpvaardige mensen die zich ongedwongen voorstelden als we bijvoorbeeld samen aan de koffieautomaat stonden. Nederlanders hebben een babbeltcultuur. Ze vergaderen veel meer en vragen dan de mening van iedere journalist. Wij Belgen werken een stuk hiërarchischer: opdrachten worden uitgedeeld."

Ook de invalshoek en schrijfstijl verschillen naargelang van de kant van de landsgrens, merkte Marij verder op. "Bij *Het Belang* heb ik altijd kort op de bal gespeeld met harde feiten en citaten. Het thema wordt er vastgekoppeld aan mensen: wij spreken mét..., die ons dit en dat vertelt. Bij de Nederlandse confraters is het veeleer de journalist zelf die het verhaal brengt, in een beschrijvende stijl. Ze quoten ook minder. Gebeurt iets op een oncomfortabel laat uur, dan stellen ze het grote reportagewerk daarover liefst nog een dagje uit, daar waar wij enthousiast heel onze krant ondersteboven gooien."

En dan valt nog iets op. "In Nederland krioelt het van de persvoorlichters en woordvoerders. Rechtstreeks contact leggen is er vaak knap lastig. Er wordt graag gefilterd en het is lang wachten op een antwoord. Niet mijn temperament! Zo stapte ooit de woordvoerder van het stadsbestuur van Maastricht ietwat geërgerd naar de *Limburger*-redactie om te komen

kijken wie in hemelsnaam 'die lastige Belgische Marij Wyers' was."

Vandaag zit ze met drie collega's in de cel die *Limburg XL* aanstuurt. "We werken één week in Hasselt, de volgende in Sittard. Ik pendel wat af vanuit mijn woonplaats Bocholt. We

willen verrassend nieuws en duiding brengen uit onze gemeenschappelijke regio. Het is me ondertussen wel duidelijk geworden dat de trots op het Limburger-zijn, groter is aan de Belgische kant."

Marij komt uit een Bocholts melkveehoudersgezin. "Pa en ma volgden een nuchtere filosofie: 'We zitten in een eerbiedwaardig ambacht, wij zijn géén boertjes. Onze kinderen zullen netjes gekleed lopen en behoorlijk studeren.' Thuis vonden ze het opkomende VSO maar niets. Zo werd ik op mijn twaalfde met de bus naar een uniformschool-voor-meisjes in Genk gestuurd. Later ging ik in Leuven pol&soc en communicatie studeren, en aan de KUB pikte ik nog een jaartje film- en audiovisuele cultuur

mee. Maar nooit zei ik tegen mezelf dat ik dit of dat wilde worden. Ik koos altijd voor dingen die mijn pad kruisten en die ik graag deed. Zo solliciteerde ik voor de Telekrant van Concentra en volgde tegelijk in Genk een heel praktische opleiding tv-journalistiek. Mijn nieuwe stek werd TV-Limburg, eerst stage, dan vast. Tot ik in 1997 overstapte naar de dagbladjournalistiek bij *Het Belang van Limburg*. In een geschreven bijdrage kan je naar mijn gevoel altijd meer kwijt dan in een tv-verslag."

"Regioberichtgeving en veldwerk passen me als gegoten. De Week van de smaak bracht me naar Italië, om uit te pluizen waar al die lekkere gerechten van de oude mijnwerkersfamilies vandaan kwamen. Ik was erbij toen het proces over de marinesfraude werd gevoerd, met als blikvangers prins Laurent en kolonel Vaessen. En ik zat ooit met een hele persmeute in de woonkamer van een moeder die net twee zonen had verloren in een vreselijk spoorwegovergangongeluk. Het deed me nadenken over onze job. Over hoe we altijd de waardigheid van mensen moeten respecteren..."

"Wat me buiten de job nog kan bekoren? Om de journalistieke stress van me af te gooien begin ik de dag graag met joggen of zwemmen. Da's voor mijn kop de heilzame resetknop. En voor de rest: deze getrouwde vrouw zonder kinderen werkt enthousiast in de tuin en staat graag aan het fornuis, goochelelnd met kruiden uit de eigen serre."

'Het Nederlandse systeem van persvoorlichters laat je lang wachten op antwoorden. Niet mijn temperament!'
(Foto Tony Van Galen)

Het nieuwe fiscaal regime van auteursrechten doorgelicht

BEROEPSINKOMEN OF AUTEURSRECHTEN ?

Het nieuwe fiscaal statuut van auteursrechten roept tot dusver meer vragen op dan dat het journalisten vooruit helpt. We zetten de FAQ's op een rij en presenteren een proeve van antwoord.

Ivan Declercq

Wat is er veranderd met de nieuwe wet op de auteursrechten?

Een wet van 16 juli 2008 (gepubliceerd in het *Belgisch Staatsblad* van 30 juli 2008) bepaalt dat auteursrechten en naburige rechten forfaitair zullen worden belast. Dat wil zeggen dat de auteursrechten niet meer worden samengevoegd met de beroepsinkomsten (waardoor in het verleden vaak 50% ervan naar de belastingen ging), maar apart worden belast.

Die aparte belasting is een hele verbetering: ze bedraagt 15%, wordt door de opdrachtgever van het honorarium ingehouden en doorgestort naar de fiscus. Voor de auteur zelf gaat het om een zogenaamde *bevrijdende roerende voorheffing*, wat wil zeggen dat je die inkomsten zelfs niet meer moet vermelden op je belastingaangifte. Dat geldt voor auteursrechten tot een bedrag van 51.920 euro. Wat je daarboven zou hebben aan auteursrechten kan als beroepsinkomen worden gezien.

Bovendien heeft de wetgever een hoge forfaitaire kostenaf trek bepaald. Van de eerste schijf van 13.840 euro wordt de helft als kosten gezien. Je hoeft dus maar 15% te betalen op 6.920 euro. Voor de tweede schijf – tussen 13.840 en 27.690 euro – is er nog een kostenforfait van 25%. Boven de 27.690 euro is er geen kostenforfait meer en ben je op dat deel van je auteursrechten 15% belasting verschuldigd.

Geldt die nieuwe regeling voor alle journalisten?

Neen, de nieuwe wet is enkel van toepassing voor **natuurlijke personen** die in eigen naam auteursrechtelijk beschermd werk leveren (zowel in hoofd- als in nevenberoep).

Deze wet geldt dus **niet** voor vennootschappen. Werk je met een vennootschap, dan blijft alles bij het oude.

Kan ik het nieuwe systeem weigeren en kiezen om het oude systeem te handhaven?

Neen, als het om auteursrechten gaat, worden die inkomsten volgens het nieuwe systeem belast. Pas het gedeelte boven de 51.920 euro kan als beroepsinkomen worden belast.

Is dat nieuwe systeem veel voordeliger voor de auteur?

Een cijfervoorbeeld:

Een freelancer heeft een belastbaar beroepsinkomen (uit zijn prestaties) van 40.000 euro. Daarbovenop krijgt hij nog 4.000 euro aan auteursrechten.

In de *vroegere situatie* kwam die 4.000 euro aan auteursrechten bovenop de 40.000 euro aan beroepsinkomen, waardoor van die 4.000 euro bruto er netto minder dan 2.000 euro overbleef (na aftrek van 50% inkomstenbelastingen voor de staat, plus de opcentiemen voor de gemeente).

In de *nieuwe situatie* wil de fiscus de 40.000 euro beroepsinkomen nog altijd als gewoon beroepsinkomen belasten (volgens belasting-schijven die gaan van 25 tot 50 %). Maar de 4.000 euro auteursrechten worden apart behandeld. Van die 4.000 euro wordt de helft gezien als onkosten. Dus blijven er nog 2.000 euro over die moeten worden belast. En dat gebeurt tegen een forfaitaire belasting van 15%. Dat is in ons voorbeeld 300 euro.

In de oude situatie betaalde je dus ruim 2.000 euro belastingen op die 4.000 euro auteursrechten. In de nieuwe situatie betaal je nog maar 300 euro, die door de opdrachtgever van je werk al zijn ingehouden en direct doorgestort naar de fiscus. Je hoeft dus die 4.000 euro aan auteursrechten niet eens meer te vermelden op je belastingaangifte.

Als het zoveel voordeliger is, waarom is er dan zoveel heisa rond?

Het probleem ligt in de interpretatie van het woord "auteursrechten". De **uitgevers** gaan er nu plotseling van uit dat de wet stelt dat het **hele bedrag** dat ze aan freelancers hebben betaald volledig bestaat uit auteursrechten. En daarop passen ze de bovenstaande regels toe.

Om in ons bovenstaand voorbeeld te blijven: zowel de beroepsinkomen (vergoeding voor prestaties dus) van 40.000 euro als de eigenlijk auteursrechten van 4.000 euro beschouwen de uitgevers als auteursrechten. Dus: 44.000 euro aan auteursrechten en 0 euro aan beroepsinkomen.

Even rekenen wat dat geeft:

Brutobedrag	44.000,00 euro
1 ^{ste} schijf	13.840,00 euro
- 50% kostenaf trek	- 6.920,00 euro
Belastbare som van die 1ste schijf	6.920,00 euro
Roerende voorheffing van 15%	1.038,00 euro
2 ^{de} schijf (27.690 – 13.840)	13.850,00 euro
- 25% kostenaf trek	- 3.462,50 euro
Belastbare som van die 2de schijf	10.387,50 euro
Roerende voorheffing van 15%	1.558,12 euro
3 ^{de} schijf (44.000 – 27.690)	16.310,00 euro
Hiervoor geldt geen kostenforfait meer	-
Roerende voorheffing van 15%	2.446,50 euro
Nettobedrag (bruto – roerende voorheffing)	44.000,00 – 5.042,62 = 38.957,38 euro

Als de interpretatie van de uitgevers mag worden gevolgd, dan zou een freelancer op een bruto-inkomst van 44.000 euro slechts 5.042,62 euro belastingen moeten betalen, die de uitgevers aan de bron zouden afhouden (dus direct van het gefactureerde honorarium), waardoor de journalist die 44.000 euro zelfs niet eens meer moet melden op zijn belastingaangifte.

Een rekensommetje leert dat de freelancer dus op een bedrag aan inkomsten van 44.000 euro in totaal maar 11,46 % belastingen zou betalen.

Dat is toch supergoed voor de freelancer. Waarom ondersteunen de VVJ en de JAM dit dan niet?

Volgens ons – en ook volgens minister van Financiën Didier Reynders in het *Belgisch Staatsblad* van 9 december 2008 – heeft de wetgever nooit de bedoeling gehad om het hele inkomen van de freelancer als auteursrechten te kwalificeren. Wat voordien werd uitbetaald als honorarium voor een prestatie (*het werk dat is geleverd om een artikel of een foto of een video een eerste keer te kunnen publiceren of te kunnen vertonen*) moet, volgens ons, in de geest van de wet voort worden beschouwd als een beroepsinkomen (met de daarvoor geldende hogere belastingtarieven). Alleen voor de *zuivere auteursrechten* (b.v. wat JAM of SOFAM uitbetalen, of mogelijk een nog te bepalen percentage van wat in het verleden als prestatie werd betaald) geldt de bevrijdende roerende voorheffing van 15%.

Als de uitgevers nu het totale inkomen als auteursrechten gaan beschouwen en daar dan, na aftrek van kostenforfaits, 15% van gaan afhouden, zoals in bovenstaand voorbeeld, dan mag worden gevreesd dat de zogenaamde "bevrijdende voorheffing" in de werkelijkheid een "voorlopige invrijheidstelling" zal zijn. Met andere woorden: het is onwaarschijnlijk dat de fiscus akkoord zal gaan met de zienswijze van de uitgevers, waardoor er wellicht later regularisaties zullen volgen. Dat wil zeggen: het inkomen uit prestaties van de freelancer zal dan

alsnog als beroepsinkomen worden beschouwd en hij of zij zal dan een flink stuk achterstallige belastingen moeten betalen. Hetzelfde voor de *kwartaalbijdragen aan het sociaal verzekeringsfonds* (voor de freelancers in hoofdberoep): die bijdragen worden berekend op het beroepsinkomen. Maar als alles als auteursrechten wordt beschouwd, is er geen beroepsinkomen meer. Dus worden de kwartaalbijdragen dan gereduceerd tot het minimum, met alle gevolgen van dien voor de sociale zekerheid (denk maar aan pensioenopbouw).

Omdat we vrezen dat de freelancers achteraf zullen worden geconfronteerd met hoge rekeningen van zowel de fiscus als van de sociale verzekeringsfondsen moeten we onze leden waarschuwen voor de al te optimistische manier waarop de uitgevers de wet van 16 juli 2008 en de verklaring van de heer Reynders van 9 december 2008 lezen. Maar er is méér: de generositeit van de uitgevers (*"je houdt netto veel meer over!"*) zou wel eens een kartonnen decor kunnen zijn waarachter ze in de toekomst (nog) lagere honoreringen voor de freelancers voorbereiden (*"want ze betalen toch bijna geen belastingen meer"*). En zelfs voor de journalisten, fotografen en cameramannen in loondienst dreigt een gevaar: de verleiding zou wel eens groot kunnen worden om minder loon uit te betalen en dat te "compenseren" met een som geld die als auteursrecht wordt gekwalificeerd (*"en die nauwelijks wordt belast!"*). Misschien aardig op de korte termijn, maar denk aan de gevolgen voor je sociale zekerheid: uitkeringen voor ziekte en invaliditeit, je toekomstig pensioen, en tot op zekere hoogte ook de uitkering voor je eventuele werkloosheid worden berekend op je beroepsinkomen, niet op het stuk auteursrechten....

Mijn uitgever laat me geen keuze. Hij houdt al 15% roerende voorheffing in op mijn ereloonnota's. Wat moet ik doen?

Concreet: hou er rekening mee dat de fiscus die zienswijze van je uitgever kan – en wellicht zal – verwerpen en dat er dan een regularisatie zal volgen. Met andere woorden: zorg dat je voldoende geld opzij zet om in de toekomst achterstallige nog verschuldigde inkomstenbelastingen en sociale bijdragen te kunnen betalen.

Zorg er ook voor dat je een bewijs hebt van de 15% die je uitgever-opdrachtgever al aan de bron heeft ingehouden als belasting. Op die manier toon je aan de fiscus aan dat het een beslissing was van de uitgever en vermijd je dat de al betaalde belastingen (de voorheffing) wordt vergeten bij de berekening hoeveel je nog aan de fiscus moet. Je kunt bij je ereloonnota ook een briefje stoppen waarin je voorbehoud maakt bij de aanvaarding van het nettobedrag dat de opdrachtgever je uitbetaalt. Consulteer voor een typebriefje www.journalist.be of www.jam.be.

Je kunt ook je fiscale voorafbetalingen en je sociale kwartaalbijdragen gewoon verder blijven betalen en dan achteraf de 15% die aan de bron is afgehouden door je uitgever(s) recupereren bij de fiscus, indien blijkt dat de zienswijze van de uitgevers door de fiscus niet wordt gevolgd. In het onwaarschijnlijke geval dat de uitgevers wel gelijk hebben in hun zienswijze, dan zul je je fiscale voorafbetalingen en een gedeelte van je sociale kwartaalbijdragen moeten zien te recupereren.

Hoe zit het dan met de btw in dat nieuwe stelsel van fiscaliteit op auteursrechten?

De btw staat hier volledig buiten. Daar verandert niets aan. Wie een "contract voor uitgave" heeft met een uitgever is vrij van het aanrekenen van btw, volgens artikel 44, §3, 3° van het btw-wetboek. Dat hoeft daarom niet per se een geschreven contract te zijn: als je (geregeld) teksten of foto's aanbiedt aan een uitgever en hij aanvaardt om die te publiceren, dan is er een contract voor uitgave. In zo'n geval zegt de btw-directie dat er geen btw mag worden aangerekend.

Wie géén contract voor uitgave heeft, is wél onderworpen aan de btw. Dat geldt ook voor wie onder een vennootschapsvorm werkt en voor journalisten die werken voor de audiovisuele media.

Als de omzet kleiner is dan 5.580 euro per jaar, dan is er sowieso vrijstelling van btw, wegens "kleine onderneming".

Ik heb een vennootschap opgericht, omdat ik op die manier minder belastingen moest betalen. Maar nu blijkt het fiscaal voordeliger te worden om mijn auteurs-

rechten als persoon uit te oefenen. Wat moet ik nu?

Je kunt nieuwe contracten in eigen naam afsluiten, buiten je vennootschap om. Je kunt ook de oude contracten uit je vennootschap halen, maar dan zul je een vergoeding moeten betalen aan je vennootschap. Hoeveel? Dat is te bepalen met je boekhouder.

Mijn uitgever verplicht me nu alles op één factuur te zetten, onkosten inbegrepen, en dat als "auteursrechten" te kwalificeren. Kan dat?

Alles als auteursrecht beschouwen is onredelijk. En zeker de gemaakte en terugbetaalde onkosten kunnen nooit als auteursrecht worden gekwalificeerd. Je zou dus eigenlijk een splitsing moeten maken: een ereloonnota voor je prestaties (en eventueel een percentage auteursrechten, dat de uitgevers nu wel als 100% interpreteren), en een aparte kostennota.

Maar stel dat ik nu een opsplitsing maak van prestaties enerzijds en auteursrechten anderzijds: hoe moet ik dan mijn onkosten daarover verdelen? Want er is al een forfaitaire kostenaftrek bepaald voor de inkomsten uit auteursrechten.

Je zult daar een billijke verdeling moeten maken. Al je kosten toevoegen aan je inkomsten uit prestaties is riskant als je fiscale controle krijgt, want je geniet inderdaad al een forfaitaire onkostenaftrek voor het deel auteursrechten.

Ik doe nu fiscale voorafbetalingen en betaal ook sociale kwartaalbijdragen aan mijn sociaal verzekeringsfonds. Als al mijn inkomsten worden beschouwd als auteursrechten en dus roerende inkomsten met 15% bevrijdende voorheffing: moet ik dan nog voort die voorafbetalingen en sociale bijdragen blijven betalen?

Veiligheidshalve – zolang je niet zeker bent dat de fiscale administratie en het RSVZ de zienswijze van de uitgevers zullen volgen – doe je er wellicht goed aan om te blijven betalen. Of als je verkiest die betalingen voorlopig niet voort te zetten, zet dan voldoende geld opzij voor een eventuele regularisatie achteraf.

De uitgevers aan de ene kant en de journalistenvereniging en de auteursrechtenmaatschappij aan de andere kant hebben een verschillende interpretatie van de wet. Kunnen jullie dan gewoon niet even naar de wetgever toestappen en vragen hoe het moet?

Beide partijen hebben dat inmiddels – los van elkaar – gedaan en hebben een uitleg gekregen die hen in hun gelijk heeft bevestigd. Vertegenwoordigers van zowel de uitgevers als van de journalistenvereniging en de auteursrechtenmaatschappij hebben onlangs uitvoerig vergaderd om de zaak uit te klaren. Maar het bleef bij een verschil in zienswijze: de uitgevers zeggen dat ze louter naar de tekst van de wet kijken. De journalisten- en auteursvertegenwoordigers zeggen dat het utopisch is te denken dat de fiscus en de sociale zekerheid akkoord zullen gaan met de kwalificeren van prestaties als auteursrecht (en de daarbij horende lage belasting). De uitgevers zijn kennelijk ook niet 100 procent zeker van hun zaak, want in hun communicatie naar hun freelancers hebben sommigen een slag om de arm gehouden en zinspelen ze op een mogelijke regularisatie achteraf, "als (...)" zou blijken dat de interpretatie en de toepassing die de krantenuitgevers actueel maken van de wet, afwijkt van de zienswijze van de fiscus".

Afgesproken is nu dat de uitgevers van kranten en tijdschriften bereid zijn om, in overleg met vertegenwoordigers van journalisten, fotografen en auteurs, de gevolgen van de nieuwe fiscaliteit op de auteursrechten opnieuw te onderzoeken. In afwachting van een interpretatie waar alle actoren (ook de wetgever en de administratie van Financiën) achter staan, zullen de uitgevers hun interpretatie van auteursrechten en fiscaliteit handhaven, met de bereidheid tot een regularisatie achteraf, indien nodig.

Wordt ongetwijfeld vervolgd...

HET E-MAILRAADSEL VAN DE ONTSLAGEN ROGER VAN HOUTTE (EX-GVA)

Jan Backx

In de rand van het plotse ontslag van Roger Van Houtte (57) bij *Gazet van Antwerpen* circuleren nog steeds allerlei geruchten over "bezwarende e-mails" die hij zou hebben gewisseld met Vlaams Belang-politica Marie-Rose Morel. Niemand uit het perslandschap weet echt wat daarvan aan is of wat er juist in die vermeende mails stond. Voorzichtige naturen hebben het in de roddelcoullissen over "een vertrouwensbreuk met de uitgever". Andere stemmen poneren nogal triomfantelijk de stelling dat "de duikboot tot zinken is gebracht".

Het valt mij op dat bitter weinig confraters stilstaan bij de stalinistische wind die uit heel dit e-mailverhaal opsteekt. Eerste bemerking: vallen e-mails niet onder het briefgeheim? Iets dat enkel kan worden doorbroken om een hoger doel te dienen, zoals het voorkomen van zware misdaden? En is het niet zo dat een échte journalist er wel degelijk contacten op nahoudt? Jawel, en liefst zo veel mogelijk. Zowel met bollebozen die hem als nieuwsgager een heel eind op weg kunnen helpen, als met zeurpieten, die af en toe toch iets heel belangrijks weten. Zowel met mensen die hem sympathiek lijken, als met informanten die hij desnoods met de vlammenwerper uit zijn puur persoonlijke levenssfeer zal houden. Een echte journalist zal zich nooit laten degraderen tot gedwee doorgeefluik, waaruit naar hartelust kan worden gegraaid door voortvarende chefs, die de specifieke biotoop vaak onvoldoende kennen. Het dagelijks evalueren van de eigen bronnen, het voortdurend beheren van de persoonlijk ingezamelde informatie zijn ernstige journalistieke bezigheden, die jammer genoeg serieus afkalven.

Wat weten we concreet over 'het geval Van Houtte'? Dat Roger enkele jaren geleden door *Gazet van Antwerpen* werd uitgerangeerd en nu, op 57-jarige leeftijd, plots op straat werd gezet. Bizar, want Van Houtte heeft een indrukwekken-

de Antwerpse dossierkennis én een pen die toch jarenlang het uithangbord is geweest van de *Metropool*-bladzijden in de Frut. De 'Rechtse krant op Linkeroever' (de titel van een oude *Humo*-reportage) kreeg een rode wind in de zeilen, stelden veel waarnemers vast.

Maar terug naar die vermeende e-mails. Roger Van Houtte zou zijn meegesleurd in de *collateral damage* van de vechtscheiding van Marie-Rose Morel. Een dispuut waarin met allerlei al dan niet authentieke mails werd gewapperd. Of wordt in het geval dat ons bezighoudt een journalist gekruisigd omdat hij persoonlijke contacten onderhield met een mandataris van een 'foute partij', terwijl andere confraters juist een niche hebben verworven als intimi en zelfs biografen van allerlei politieke boegbeelden? Ik zou de politieke verslaggevers de kost niet willen geven die in de loop der jaren een stevig persoonlijk contact met mandatarissen hebben opgebouwd. Een puur menselijk mailtje in de aard van 'Draait het in uw partij vierkant? Tja, troost u, hier op mijn gazet heb ik ook de indruk dat de bazen zot zijn geworden' kan toch geen steen des aanstoots zijn voor mensen die dagelijks in een verbale arena hun boterham verdienen.

Welk staartje het dossier GvA-Van Houtte gaat krijgen valt af te wachten. Ik wil zeker geen voorspellingen doen want iedereen voelt met de ellebogen aan dat lang niet alle kaarten op tafel zijn gelegd. Maar ondertussen zijn er op de werkvloer wel serieuze bedenkingen te maken. Moeten journalisten zich in het huidige klimaat hoeden voor luchthartig zwanzend of te emotioneel e-mailverkeer, dat jaren later nog tegen hen kan worden gebruikt? Is de hardnekkige paranoia voor de super-users, die via de redactionele computersystemen alles over de schouder zouden kunnen meelezen, verantwoord? Ik weet maar een ding: in een boze bui door de telefoon roepen dat iemand "een klootzak" is, is vluchtiger en maakt minder brokken.

Brusselnieuws.be verzamelt sinds 2004 de berichten van Brussel Deze Week, FM Brussel en tvbrussel en is met 92.000 unieke bezoekers per maand hét informatiekanal voor Brussel. Voor de verdere uitbouw van brusselnieuws.be tot volwaardige nieuwssite is Brussel Deze Week vzw op zoek naar een:

brusselnieuws.be
focus op brussel

NIEUWSMANAGER WEBREDACTIE (m/v)

FUNCTIEOMSCHRIJVING De nieuwsmanager is verantwoordelijk voor de inhoud van de website, bewaakt de redactieformule en stuurt de internetredactie aan. Hij/zij onderhoudt contact met de mediapartners (FM Brussel en tvbrussel) en rapporteert aan de hoofdredacteur (Brussel Deze Week).

TAKEN • Formuleren van voorstellen voor de uitbouw van het internetplatform • Invullen van de inhoudelijke lijn van het internetplatform • Verantwoordelijk voor de selectie van het Brussels nieuwsaanbod • Redigeren en mee aanvullen van het aanbod op het internetplatform • Vertaling van het nieuwsaanbod van de mediapartners naar internet • Aansturen van de bureauredacteurs

PROFIEL • Universitair of gelijkwaardig door ervaring • Vlotte pen, minimaal 5 jaar ervaring binnen een professionele redactie • Relevante kennis en ervaring met online media • Brede visie, grote algemene bagage, inhoudelijke kennis van en interesse voor Brussel in al zijn facetten • Initiatiefnemer • Communicatieve teamspeler met verantwoordelijkheidszin die kan rapporteren, opvolgen en een team kan leiden • Perfecte kennis van het Nederlands, goede kennis van het Frans en Engels • In Brussel wonen strekt tot aanbeveling

WIJ BIEDEN • Een boeiende baan in een dynamische ploeg • Een voltijds contract van onbepaalde duur • Een correct loon met extralegale voordelen

Geïnteresseerden sturen een brief met motivatie en cv naar: Brussel Deze Week vzw, algemeen directeur Marijke Vandebuërie, E. Flageyplein 18, 1050 Brussel of naar marijke.vandebuërie@bdw.be

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van de heer en mevrouw Eddy en Diane De Cuyper-Huylebroeck tegen *De Morgen* en Tom Cochez, journalist

Met een brief van 8 juli 2008 dienen Eddy en Diane De Cuyper-Huylebroeck klacht in tegen *De Morgen* en tegen journalist Tom Cochez. Aanleiding is een artikel van Cochez dat is gepubliceerd in *De Morgen* van 14 juni 2008 onder de titel 'Slachtoffer ziet misbruiker opduiken als jeugdtrainer'.

DE FEITEN

Klagers zijn als werknemer verbonden aan het medisch pedagogisch instituut De Capelderij in Buggenhout. In die instelling heeft ook een zekere J. als psycholoog gewerkt. J. werd in 1994 aangehouden en veroordeeld wegens feiten van pedoseksuele aard die zich buiten de instelling hebben voorgedaan. Na zijn vrijlating in 1998 is J. naar India gegaan, waar hij actief werd bij een opleidingscentrum van jonge voetballers en een liefdadigheidsproject met straatkinderen. Op 14 juni 2008 publiceert *De Morgen* een artikel van Tom Cochez over de zaak. De strekking van het artikel is dat een veroordeelde pedoseksueel nu in India met kinderen werkt, en dat niemand hier blijkbaar iets tegen onderneemt. In het artikel wordt onder meer gemeld dat de Belgische website van het Indiase liefdadigheidsproject toebehoort aan klaagster. Voorts gaat in het artikel ook aandacht naar de positie van J. in zijn vroegere werkomgeving, het MPI in Buggenhout, en hoe klagers in die tijd tegenover hem stonden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Klagers betogen dat het artikel fouten bevat en dat het tendentius is. Zij nemen het niet dat zij in het artikel met naam worden genoemd en dat ze worden voorgesteld als mensen die een pedoseksueel de hand boven het hoofd houden. Klagers zeggen dat Tom Cochez in de dagen voor de publicatie verscheidene telefoongesprekken met hen heeft gehad, waarbij zij hem veel informatie hebben bezorgd. Volgens klagers heeft de journalist hiervan slechts een gedeelte gebruikt voor zijn artikel. Klagers ontkennen formeel dat zij als toenmalige collega's van J. wisten dat hij een pedoseksueel was. Klaagster zegt dat ze de journalist verscheidene keren heeft meegedeeld dat, mocht ze geweten hebben dat J. een pedoseksueel was, ze haar eigen kinderen toch niet met hem op bosklas en op kamp had meegestuurd. Maar de journalist heeft die informatie niet in zijn stuk gebruikt en hij heeft daarom essentiële informatie achtergehouden. Wat het ter beschikking stellen van een webruimte voor het project in India waar J. werkt betreft, zeggen klagers dat zij dit zien als een vorm van steun aan een liefdadigheidswerk, en dat iedereen een tweede kans verdient in het leven.

Tom Cochez en *De Morgen* voeren aan dat de journalist verscheidene bronnen heeft geraadpleegd en dat het artikel uitvoerig gedocumenteerd is. Voor de publicatie heeft de journalist verscheidene telefoongesprekken gevoerd met klagers. Tijdens die gesprekken heeft de journalist zich steeds als zodanig voorgesteld, en klagers hebben ook niet gevraagd om hun naam niet te vermelden in het artikel. De journalist heeft de informatie die hem relevant leek in zijn artikel verwerkt. In het artikel wordt vastgesteld dat klaagster een webruimte ter beschikking stelt voor het kinderproject in India waar J. werkzaam is. De uitleg die klagers hiervoor geven is in het artikel verwerkt. In het artikel staat ook de ontkenning van klaagster dat zij op de hoogte zou zijn geweest van het misbruik van een slachtoffer van J. De journalist vond

het niet nodig de opmerking over de kinderen van klagers in het artikel op te nemen, omdat die opmerking hem niet relevant leek. Voorts erkent de journalist dat de leeftijd van een slachtoffer van J. mogelijk fout is weergegeven, maar het betreft geen wezenlijk onderdeel van de informatie.

BESLISSING

Uit de lezing van het artikel en uit de verklaringen van partijen blijkt dat de journalist meerdere bronnen heeft geraadpleegd, en dat hij zich ernstig heeft gedocumenteerd ter voorbereiding op zijn artikel. Zo heeft hij onder meer verscheidene telefoongesprekken gevoerd met klagers, en hij heeft hen uitvoerig ondervraagd over hun relatie met J.

In het artikel wordt onder meer gemeld dat de Belgische website van het Indiase liefdadigheidsproject waar J. werkt, op naam staat van klaagster. Hiermee geconfronteerd, wordt klaagster in het artikel de mogelijkheid geboden om een weerwoord te geven. Zij verantwoordt zich door te zeggen dat iedereen een tweede kans verdient en dat zij niet gelooft dat de feiten zich in India zullen herhalen.

In het artikel wordt eveneens de indruk gewekt dat klagers in het verleden de ogen hebben gesloten voor het misbruik van J. Zo wordt een gewezen slachtoffer van J. geciteerd, die verklaart: "Ik heb dat voorval gemeld aan Diane en Eddy. Maar zij zeiden dat ik mijn leugens voor mezelf moest houden. Anders zou ik naar Mol vliegen." Het gaat hier om een zeer ernstige beschuldiging, en de journalist heeft die beschuldiging dan ook terecht aan klagers voorgelegd vooraleer ze in het artikel op te nemen.

In het artikel wordt het antwoord dat klagers op die beschuldiging hebben gegeven, slechts zeer onvolledig weergegeven: "Wie dat vertelt, liegt. Niemand heeft mij ooit verteld dat J. iets mispeuterd heeft in het MPI." Tussen partijen bestaat er geen betwisting over dat klaagster eveneens herhaaldelijk aan de journalist heeft meegedeeld dat zij haar eigen kinderen nooit aan J. zou hebben toevertrouwd, mocht zij geweten hebben dat die zich schuldig maakte aan kindermisbruik. In de ogen van klagers vormt dit feit het bewijs dat zij geloofden in de onschuld van J. De journalist heeft dit voor klagers essentieel element niet in zijn artikel verwerkt omdat hij, zo verklaarde hij op de hoorzitting, dit 'niet relevant vond'. Klagers hebben hierdoor terecht de indruk dat ze hun standpunt onvoldoende naar voren hebben kunnen brengen. Gelet op de zeer zware aard van de beschuldiging aan het adres van klagers – bewust een pedoseksueel de hand boven het hoofd houden – had de journalist rekening moeten houden met het voor klagers essentieel element van hun verweer en had hij het wederhoor op meer loyale wijze in zijn artikel moeten opnemen.

Bovendien betwistten klagers zeer ernstig de hun aangewreven schuld. In die omstandigheden was volledige identificatie niet aangewezen en had de journalist terughoudender moeten omgaan met het verstrekken van identiteitsgegevens.

Op deze twee punten is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is gegrond.

Brussel, 9 januari 2009

Leo Tindemans**Een politiek testament. Mijn plaats in de tijd. Dagboek van een minister**

Lannoo

In 2002 publiceerde Leo Tindemans zijn memoires, die trouwens op veel belangstelling konden rekenen. Maar daar stond weinig in over de periode waarin hij minister van Buitenlandse Betrekkingen was, tussen 1981 en 1989. Dit euvel wil Tindemans nu verhelpen met de publicatie van zijn dagboeken uit die periode. Hier dus geen overdachte analyses, maar korte, op het moment zelf neergepende indrukken. Dat maakt van dit boek veeleer een geschiedkundig document, waar historici kunnen van smullen en Wetstraatjournalisten de nodige achtergrondinformatie van kunnen opdoen. Voor leken gaat het veeleer om een kluwen van namen en plaatsen. Ook al zorgden gewezen journalisten Marie-Anne Wilssens en Guido Boodts voor inleidende kaderteksten bij elk jaar.

Regelmatig komt ook de pers aan bod in de dagboekfragmenten, zeker wanneer die aandacht besteedt aan Tindemans' wervervaren. De ene keer prijst de oud-premier de journalist voor zijn degelijke analyse, dan weer maakt hij zich kwaad om zoveel onkunde. Geen goed woord heeft Tindemans over voor sensatiezoekende journalisten, en ook het regelmatige lekken van politici aan de pers veroordeelt hij scherp. Overigens mogen de media best wat meer aandacht besteden aan Europese kwesties, poneert hij. Vaak moet hij op een paar seconden tijd een heel programma uitleggen en de meeste journalisten begrijpen maar weinig van de Europese problematiek. Dan maar zelf uitgever worden, dacht Tindemans, toen hij begin 1985 van start ging met het tijdschrift *Beraad*, dat de christelijke doctrine terug op de voorgrond moest plaatsen. Maar dat blad kende maar weinig succes.

Valerie Frissen & Jos De Mul (red.)**De draagbare lichtheid van het bestaan. Het alledaagse gezicht van de informatiesamenleving**

Klement / Pelckmans

Nu de Web 2.0 (r)evolutie zo ingeburgerd is dat we ons dagelijkse leven nog moeilijk zonder kunnen voorstellen, wordt het dringend tijd ons eens te bezinnen over de effecten ervan op mens en samenleving. In welke mate veranderen gsm, e-mail, Facebook, You Tube en verwanten onze manier van denken, werken en leven? En brengt de toekomst ons nog meer van hetzelfde, of komen er maatregelen om al dat verkeer in minder vrije banen te leiden?

In dit boek worden verschillende essays gebundeld over de relatie tussen technologie en samenleving. Sommige benaderen het thema veeleer filosofisch, andere vertrekken van concrete realiteiten, zoals het initiatief 'Wireless Leiden'. Er wordt gepeild naar de reacties van mensen op het gebruik van gsm's op openbare plaatsen; de rol van de gebruikers in de ontwikkeling van nieuwe technologie wordt onder de loep genomen; de risico's voor de privacy worden belicht; de toename van ADHD-diagnoses wordt tegen het licht gehouden; en verschillende toekomstvisies worden met elkaar vergeleken. Dit is, kortom, een boek dat heel wat stof tot nadenken biedt.

Martin Heylen**Terug naar Siberië**

Woestijnvis

Martin Heylens succesvolle documentairereeks *Terug naar Siberië* dateert in-tussen van 2006, maar zelfs de recente heruitzending ervan kwam in de top van de kijkcijfers terecht. Niet zo vreemd dus dat er nu ook een mooi ogend boek in de winkels ligt. Dit werk bevat overigens een diepgang die een tv-reportage onvermijdelijk mist. Zo gaat het dieper in op de verhalen van de mensen die Martin Heylen op zijn twee reizen naar Siberië interviewde. Een andere meerwaarde is dat we nu ook mee achter de scènes kunnen kijken en een idee krijgen van hoe de reis voor de reporter en zijn medewerkers zelf verliep. En dan zijn er ook nog die talrijke en mooie foto's, die het Siberische landschap en zijn mensen werkelijk prachtig tot hun recht laten komen.

Roger Schoemans**Prinses**

Davidsfonds/Literair

Dit is het vijfde boek in de thrillerreeks met persfotograaf Geo Joosten in de hoofdrol. Nog meer dan in de vorige afleveringen krijgt de lezer een sfeerbeeld voorgeschoteld van de werkwijze van journalisten. Dit keer in het kader van moeilijkheden in de koninklijke familie. Komen onder meer aan bod: het regelmatig terugkerende nachtwerk, de contacten met tipgevers, de eindeloze rij lokale persoonlijkheden die het streeknieuws moeten opfleuren, de concurrentie tussen journalisten van verschillende media... Ook mooi weergegeven is de moeizame evenwichts-oefening op een redactie tussen de grote bazen, de hoofdredacteur, de chef nieuws en de 'gewone' journalist. Een en ander wordt dan ook nog eens wat uitvergroot om meer spanning en vaart in het verhaal te krijgen. Het gevolg is dat Geo Joosten en zijn collega Piet Schraepen in enkele onwaarschijnlijke situaties terechtkomen, maar er niettemin in slagen het raadsel van de verdwenen prinses op te lossen. Niet altijd even geloofwaardig dus, maar wel zeer vlotte en licht verteerbare lectuur.

Ivan De Vadder**Het koekoeksjong. Het begin van het einde van België van Halewyck**

De crisissen in ons land volgen elkaar zo snel op dat de journalisten het nauwelijks nog kunnen bijhouden. Nu pas beginnen we een beter zicht te krijgen op wat er allemaal speelde tijdens die eindeloze regeringsvorming in 2007-2008. VRT-journalist Ivan De Vadder probeert een beetje orde te scheppen in de chaos en spitst zich daarbij toe op vier van de belangrijkste onderhandelaars: Leterme, De Gucht, Reynders en De Wever. Vooral die laatste, tot koekoeksjong gedoopt, krijgt aandacht door de cruciale rol die hij speelde tijdens de onderhandelingen. De Vadders analyse, gebaseerd op talrijke interviews, levert boeiende inzichten op in de politieke malaise en een beter begrip van wat er speelt bij de hoofdrolspelers.

De deadline voorbij

CYNISME

Tom Peeters (De Tijd)

Thuis zijn ze mij soms beu. "Je bent zo cynisch geworden. Je breekt alles en iedereen af. Niets is goed in jouw ogen." Wist ik veel toen ik als 12-jarige het triomfantelijke besluit nam: ik word journalist! Ik sprong 's ochtends niet op mijn fiets richting school vooraleer ik door de krant was gegaan. Misschien niet grondig, maar dat maakte niet uit. *Het Belangskes!* Dat knisperende papier door mijn vingers laten glijden, daar ging het om. Een vriend die weigert papieren kranten te lezen uit bezorgdheid voor het milieu lacht er me er graag mee uit.

Wist ik veel toen ik communicatiewetenschappen ging studeren. Het kapitalisme hield de massamedia onder de knoet. Beweerden die godgeklagde communisten van de *Frankfurter Schule*. Journalisten zijn gatekeepers. Stond in zowat alle handboeken. Maar nergens een woord over het stielbedervende cynisme van journalisten. Daar hoefden ze ons blijkbaar niet voor te waarschuwen. Zonder die voorkennis vond ik mijn stagemeester bij *Het Volkske* natuurlijk een arrogante vlerk. Nijs was goed voor die man. Had het allemaal al gezien. Brak alles en iedereen af.

Die man was cynisch geworden na een half leven stukken schrijven voor de gazet. Ik kon er met mijn volle studentenverstand niet bij. Hoe kan je nu cynisch worden als je het mooiste beroep van de wereld mag uitoefenen? Dacht de jonge wereldverbeteraar in mij. *No way*. Zo zou ik niet worden.

Meer dan tien jaar later. Maandagochtendblues. Op de redactie doorploeg ik met een paar collega's de krantenvangst van het weekend. Guy Verhofstadt trekt voor zijn partij de Europese lijst. "Moeten we niet voor hét comeback-interview met Verhofstadt gaan?", werp ik een paar collega's voor de voeten. "Welke remedies heeft hij tegen de crisis?" Een van hen schiet in de lach. "Verhofstadt interviewen? Dat is je bandje opzetten en zeggen: lul maar vol, ik ben over een uur terug." "Eenrichtingsvoluntarisme", grinnikt een ander.

Hoe grappig hun replieken ook zijn, het blijven schampere oprispingen. Ze confronteren me voor de zoveelste keer met de vraag waarom journalisten zulke cynische lieden zijn. Ja,

waarom? Omdat de cynicus afstand neemt. Hij staat aan de zijlijn, de enige plek waar het veilig toeven is voor een observator van het leven. Een journalist moet afstand tot zijn onderwerp bewaren. Geen beter startkapitaal voor een goed verhaal dan een lekkere brok cynisme. Maar de cynicus is helaas ook iemand die als hij bloemen ruikt om zich heen kijkt om te zien waar de kist staat. Het maakt het cynisme van de pers soms ronduit onfatsoenlijk. "De kanker heeft zich vier jaar lang stil gehouden, maar de kanker is nu terug", schreef een Britse journalist over de terugkeer van Lance Armstrong in het wielerpeloton.

Zo zou ik dus nooit worden. Ik wil niet naar een kist beginnen zoeken als ik bloemen ruik. Maar het onvermijdelijke heeft zich voltrokken. Een journalist zou voor minder cynisch worden, toch? Van woordvoerders die hem een doorzichtig

verhaal op de mouw proberen te spelden. Van de crisis in medialand. Van trendwatchers. Van mensen die op café horen waarmee hij de kost verdient, en die ongevraagd en bovendien niet gehinderd door enige kennis van zaken het proces van 'de media' maken. Van ministers die hem al een cynicus vinden als hij hen een kritische vraag durft te stellen. Al vindt, in dit specifieke geval, minister Bert van Berts webstek iedereen die het niet met hem eens is een cynicus.

Ach, Bert Anciaux, die naïeve wereldverbeteraar... Stop de persen. Ik ben cynisch geworden. De journalistiek heeft mijn karakter misvormd. Ik kan geen krant of weekblad meer openslaan, geen nieuwspro-

gramma gadeslaan en geen discussie op café aanhoren of ik erger me blauw aan het aangeslagen toontje, de voorspelbare argumenten of het doorzichtige format. Terwijl er zeven keer op de tien volstrekt niets aan de hand is. Het ligt aan mijn misvorming. En daarom zijn ze me thuis soms beu. "Je bent weer aan 't zagen." Tja, dan had ze maar geen journalist in huis moeten nemen.

Ik geef deze column door aan Kristof Clerix, journalist bij *MO*²

FOTO- EN FILMPERSPRIJS VLAANDEREN 2008

OPROEP EN REGLEMENT

Met deze wedstrijd wil de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten (VVBj) het werk van de vele persfotografen en perscameramensen onder de aandacht brengen. Mede dankzij hun werk en inzet krijgt het dagelijkse nieuws een gezicht.

Kandidaten kunnen meedingen naar de volgende prijzen:

- een Prestigeprijs Foto en een Prestigeprijs Film, gesponsord door BASF Antwerpen en RENAULT Retail Group
- een bijzondere beeldpersprijs (foto- of filmjournalistiek), gesponsord door de VVJ

De organisatie van de Foto- en Filmprijs 2008 wordt mogelijk gemaakt door de financiële steun van het Provinciebestuur Antwerpen en het Departement Cultuur, Sport en Media van de Vlaamse Overheid.

REGLEMENT

Artikel 1.

Alleen leden van de Vlaamse Vereniging van Beeldjournalisten, met andere woorden beeldjournalisten die lid zijn van de Vlaamse Vereniging van Journalisten (VVJ), kunnen deelnemen aan de wedstrijd.

Artikel 2.

Voor de Foto- en Filmpersprijs Vlaanderen 2008 komen alleen opnamen in aanmerking die in de loop van 2008 werden gerealiseerd.

Artikel 3.

Persfotografen kunnen voor de **Prestigeprijs Fotojournalistiek** maximaal drie foto's insturen. De inzendingen moeten in JPG ten laatste op 1 maart 2009 in het bezit zijn van het secretariaat van de wedstrijd (adres: zie onderaan). De beelden moeten voorzien zijn van een informatieve ondertitel. De poststempel geldt als datum. Geprinte foto's worden niet aanvaard, tenzij het deelnemers betreft die analoge werken.

Artikel 4.

Perscameramensen kunnen voor de **Prestigeprijs Filmjournalistiek** maximaal drie opnamen insturen van maximaal 3 minuten ieder. Deze moeten eveneens ten laatste op 1 maart 2009 op DVD afspeelbaar via Windows Mediaplayer, in het bezit zijn van het secretariaat van de wedstrijd (zie hieronder). De poststempel geldt als datum. De beelden moeten voorzien zijn van een beknopte situatie.

Artikel 5.

De inzendingen zijn anoniem. De deelnemers vermelden op alle inzendingen een zelf te bepalen code bestaande uit drie letter- en cijfertekens (bijvoorbeeld ABC 123). In een blanco briefomslag, waarop alleen hun code staat en die met hun inzending wordt meegestuurd, vermelden zij hun identifi-

catiegegevens (hun code, naam, adres, telefoonnummer, e-mail adres). Deze enveloppe wordt na afloop van de jury geopend in aanwezigheid van de jury. Eén deelnemer kan meer dan één prijs ontvangen.

Artikel 6.

Voor de Foto- en Filmpersprijs 2008 worden de volgende prijzen uitgereikt:

- **Prestigeprijs Fotopers: 1000 euro**
- **Prestigeprijs Filmpers: 1000 euro**
- **Prijs van de VVJ: 750 euro**

De bekendmaking van het juryrapport en de uitreiking van de prijzen zal plaats hebben in Antwerpen.

Artikel 7.

De jury wordt samengesteld uit personen die professioneel betrokken zijn bij fotografie of camerawerk. Wanneer een jurylid zelf een actief beeldjournalist is, kan hij/zij uiteraard niet deelnemen aan deze persprijs. Ook directe familieleden van deelnemers vallen buiten beschouwing.

De beslissing van de jury is onherroepelijk. Over haar beslissing wordt geen briefwisseling gevoerd. De jury kan beslissen om een prijs niet toe te kennen. Zij motiveert deze beslissing in het juryrapport.

Artikel 8.

De organisatoren behouden het recht om be kroonde opnamen, zonder reproductierechten, ter beschikking te stellen van de pers en de bedrijfsbladen van de sponsors of subsidiërende overheden. De naam van de beeldjournalist moet uiteraard worden vermeld.

Artikel 9.

Het secretariaat van de wedstrijd wordt waargenomen door de afdeling Antwerpen-Limburg van de VVBj.

Secretariaat Foto- en Filmpersprijs 2008
t.a.v. Mieke Abel - Schotenstraat 83 2960 Brecht
03/636.03.62.62 0479/99 17 44 mieke.abel@telenet.be

Vlaanderen.be

